

Valorile creștin-sociale în sindicatele și organizațiile de angajați europene

36 de module pentru o conectare mai bună a valorilor creștin-sociale cu activitatea sindicală –
învățături din pandemie

Cu sprijinul financiar
al Uniunii Europene

Acest text reflectă numai opinia autorului.
Comisia Europeană nu răspunde pentru utilizarea
informațiilor conținute în acesta.

Publicația a fost redactată și verificată cu atenție.
Totuși, nu ne asumăm răspunderea pentru toate
conținuturile ce urmează.

Orice răspundere a colaboratorilor sau a EZA
privind conținutul acestei publicații este exclusă.

CASETĂ TEHNICĂ

Editor: Centrul European pentru Problemele Angajaților,
Königswinter
www.eza.org

Autor: Andreas Gjecaj

Traducere: KERN A.G.

Design: HellaDesign, Emmendingen, www.helladesign.de

Ilustrare: © Klaus Puth, Mühlheim/Main, www.klausputh.de

Tipografie: Druckerei Eberwein, Wachtberg-Villip

Versiune: martie 2022

CUPRINS

Prefață	5
Introducere	6
Capitolul 1: VEDERE	9
Modulul 1: O frescă veche	9
Modulul 2: Criza climatică și războiul	10
Modulul 3: Suprimarea realității	12
Modulul 4: Paște 2.0	13
Modulul 5: Noua normalitate	14
Modulul 6: Căi din criză	15
Modulul 7: Era post-adevăr	16
Modulul 8: Sub lupă	17
Modulul 9: Sustenabil	18
Modulul 10: Claudia	19
Modulul 11: Societate divizată	20
Modulul 12: Pruncul Isus	22
Capitolul 2: JUDECARE	23
Modulul 13: Ce înțelegem prin „etică socială creștină”?	23
Modulul 14: „Problema socială”	25
Modulul 15: Dialog	26
Modulul 16: Itinerar etică socială – Introducere	27
Modulul 17: Omul pe primul loc	28
Modulul 18: Bunăstare comună	30
Modulul 19: Repartizare justă	31
Modulul 20: Subsidiaritate	32
Modulul 21: Democrație vie	33

Modulul 22: Solidaritate	34
Modulul 23: Sustenabilitate	36
Modulul 24: Itinerar etică socială – Concluzie	37
Capitolul 3: ACȚIUNE	40
A DEVENI MAI DIGITAL: Viitorul muncii în era digitală	41
Modulul 25: Revoluția digitală	41
Modulul 26: Problemele centrale ale digitalizării	43
Modulul 27: Domenii de acțiune ale digitalizării	45
A DEVENI MAI VERDE: Economie de piață ecosocială ca model al viitorului	47
Modulul 28: Crize amenințătoare	48
Modulul 29: Găsirea unui nou echilibru	50
Modulul 30: Șansa climei	53
A DEVENI MAI SOCIAL: familie; echilibru între viața profesională și familie	54
Modulul 31: Familii în criză	54
Modulul 32: Locul educației este familia	55
Modulul 33: Politica familiei creștin-sociale	56
Modulul 34: Rețea internațională – EZA	58
Modulul 35: Creștin-social ca marcă	59
Modulul 36: Pace	61
Postfață	64
Despre autor	66
Bibliografie	67

PREFAȚĂ

Stimată cititoare, stimate cititor,

pandemia de Covid-19 a zdruncinat lumea – ca niciun alt eveniment de la al Doilea Război Mondial – a modificat complet viața noastră în Europa, după cum majoritatea dintre noi nu ne-am fi închipuit în scenariile science-fiction.

Ca cetățeni europeni am simțit efectele sociale și economice în ciuda tuturor măsurilor de sprijin. Frecvent au fost criticate măsurile adoptate ca puțin echitabile și neconstructive. Pandemia a afectat semnificativ bunăstarea psihică a tuturor grupelor de vârstă. Încrederea în instituții a scăzut dramatic. În același timp, mulți și-au pus însăși și întrebarea justificată dacă pandemia ascunde șansa pentru modificări profunde ale sistemului nostru social și economic.

Andreas Gjecaj, secretar general al Uniunii Sindicaliștilor Creștini (FCG) în Asociația Sindicatelor din Austria (ÖGB) a analizat din perspectiva unui sindicalist și critic din perspectiva principiilor eticii sociale creștine în 36 „module” timpurile noastre actuale și a încercat să pună în evidență moduri în care valorile creștin-sociale pot oferi în prezent orientare, astfel încât să nu pierdem șansa la o „nouă normalitate” efectivă. În numele EZA îi mulțumim pentru aceasta.

Sigrid Schraml

Secretar general EZA

INTRODUCERE

„Timpul și-a ieșit din țâțâni” (William Shakespeare, Hamlet)

La începutul secolului XXI, tot mai mulți oameni din toată lumea și din Europa par să își dea seama: lumea nu mai este așa cum era pe vremea copilăriei noastre. Și mai mult decât atât: Nici nu va mai fi așa vreodată! Se pare că crizele din ce în ce mai profunde nu ar mai fi excepțiile unei „lumi normale”, ci sunt noua normalitate.

Încercările de a descrie prezentul nostru și mai ales de a prezice viitorul nostru devin tot mai numeroase: este vorba despre era digitală, despre globalizare, care ar transforma lumea noastră într-un sat și despre inteligență artificială sau realități virtuale... Rămâne să recunoaștem că încercările de a prezice viitorul pot duce la confuzie.

Și totuși viața noastră merge mai departe. Și la începutul mileniului al III-lea, sindicatele și alte organizații ale angajaților sunt prezente pentru a susține interesele membrilor ei, pentru a lupta pentru drepturile angajaților și ale angajatelor și pentru a realiza un echilibru cu negocieri în cadrul unui dialog social, care este asigurat prin contracte colective de muncă.

Centrul European pentru Problemele Angajaților (EZA) realizează în fiecare an numeroase seminarii în toată Europa, prin care se promovează atât „dialogul social”, ca parte componentă fundamentală a „Pilonului european al drepturilor sociale”, cât și capacitatea de acțiune a organizațiilor membre. De peste 35 ani s-a format o rețea sindicală de-a lungul întregii Europe.

Tuturor organizațiilor membre ale EZA le este ușor să se declare independente – de partidele politice – și să se orienteze spre valorile proprii. „Valorile organizației” reprezintă fundamentul comun, pe care se bazează sindicatele și celelalte organizații ale angajaților ca membri EZA, este

orientarea spre „etica socială creștină” – în acest sens, aceasta este pronunțată și exprimată extrem de diferit în fiecare țară în parte.

În cadrul unui seminar EZA din Spania, din primăvara anului 2022, s-a constatat că „valorile creștin-sociale” sună demodat în două privințe: în primul rând ar fi vorba în concurența internațională – care între timp ne privește pe noi toți prin globalizarea economiei – mai ales despre concurență și competitivitate. Cine se referă în acest sens la valori, a pierdut deja, pare să fie crezul secolului XXI. În al doilea rând, sindicatele trebuie să reprezinte exclusiv interesele membrilor ei și convingerile sau religiile, precum creștinismul, sunt declarate drept „chestiune personală”, care în mediul de lucru modern nu ar fi pierdut nimic.

Împotriva unei astfel de perspective a lumii s-au pronunțat în mod ferm multe organizații membre EZA, printre care Krifa (Kristelig Fagbevægelse) și WOW (World Organisation of Workers), care sunt de părere că: „Sindicatele sunt motivate și inspirate prin valorile lor. Acestea formează baza structurilor lor. A avea valori bine definite este motivant și încurajează activitățile. În ultimele decenii, a devenit tot mai clar că este foarte solicitant pentru sindicate să își adapteze activitățile și strategiile lor la aceste valori.” (Valencia, 2022)

Această broșură EZA nu vrea să descrie valorile noastre creștin-sociale numai teoretic, ci scopul acesteia este să fie o încurajare pentru o practică sindicală, în care acțiunile și sistemul de valori corespund și valorile sunt implementate în rutina zilnică! Textul urmează astfel metoda „VEDERE – JUDECARE – ACȚIUNE”, după cum a fost dezvoltată și practică în secolul 20 de preotul belgian și ulterior cardinalul Joseph Cardijn.

El s-a bazat foarte conștient aici pe texte scurte, care formează, ca „module”, o invitație permanentă, de a da o mână de ajutor la înțelegerea și construirea comună a unui sau a altui modul ca „instrument”. Într-un dosar referitor la subiectul „Șantier: etică socială”, directorul de atunci al Academiei Sociale Catolice a Austriei, preotul Alois Riedlsperger, scria:

„Mai mult ca niciodată se conștientizează faptul că terenul de construcții al tuturor este lumea, prin urmare, întrebarea viitorului este aceea dacă se va reuși să se construiască o lume în care pot locui toți oamenii.

Capitolul 1: VEDERE

Conform celor trei pași ai lui Joseph Cardijn, VEDEREA înseamnă: La începutul celui de-al III-lea mileniu, omenirea se află în fața unor provocări uriașe. Înainte ca „etica socială creștină” să ofere un răspuns – poate mult prea rapid – la întrebările presante ale prezentului și ale viitorului, este necesar să analizăm mai precis. Situații inechitabile, stările și structurile sociale, care contrazic voința de echitate fermă a mesajului biblic, trebuie să fie conștientizate. Acolo unde, de exemplu, demnitatea umană și drepturile omului sunt dezonorate și unde relațiile sociale și politice restricționează viața umană sau chiar o distrug, acolo trebuie să devenim activi.

MODULUL 1: O frescă veche

Pe peretele exterior sudic al domului din Graz, capitala landului federal Steiermark din Austria, se află „Imaginea plăgilor din Egipt”, o frescă realizată pe tencuiala exterioară a bisericii de Thomas von Villach în anul 1485. Landul Steiermark se afla atunci într-o criză grea, și cele trei catastrofe au fost prezentate ilustrativ: ciuma, lăcustele și războaiele cu turcii. Cu alte cuvinte: molimă, mediu și război. Sub titlul „Wirkliches, Wichtiges und Vergängliches”, prof.univ.dr. Manfred Prisching, sociolog al Universității Graz, membru al Academiei Austrice de Științe, a analizat în martie 2022 această imagine: Gânduri despre molime, mediu și război!

Astfel, experiența existențială este identică o jumătate de mileniu mai târziu: trei amenințări fundamentale ale existenței umane. Aproape că nu mai eram conștienți de aceste situații periculoase pentru viață.

Primul considerent: „Oamenii au corp. Ei sunt doar o specie care se luptă pentru supraviețuire. În majoritatea timpului, reprimăm cu succes materialitatea banală a omului, la fel ca și moartea; corpurile sunt o chestiune de wellness și beauty, medici și pastile. În final, suntem o societate a pro-

gresului și a științei. Prelungirea vieții. „Human Enhancement”. Succese împotriva cancerului. Aproape avem viață veșnică. Cu fragilitatea vieții, de care trebuie să ne amintească crucea de cenușă în Miercurea Cenușii (începutul postului mare), nu mai avem altele în minte. Dar acum ne-am confruntat cu situația stranie că apare un virus minuscul, pe care nu îl putem controla, ci și că o vreme nu l-am putut combate decât cu metode de Ev Mediu Târziu. Până atunci, epidemiile (locale) au fost îndepărtate: ebola în Africa. Așa ceva nu se întâmplă în zona noastră. Dar totuși s-a întâmplat. Pericolul de epidemie nu a trecut încă. Trecerea de la epidemie la endemie nu înseamnă banalizare, ci este mesajul de înfrângere: renunțăm la luptă. Pericolul rămâne, pe moment este comparativ pașnic, dar în orice moment poate suferi mutații care provoacă decese în serie. Nu scăpăm de evoluție. Majoritatea oamenilor l-au conștientizat, la urma urmei se vorbea despre suferință și moarte în fiecare seară la știri. Acum ne străduim totuși să îl uităm cât de repede posibil.”

MODULUL 2: Criza climatică și războiul

Celelalte două amenințări fundamentale ale existenței noastre sunt descrise de prof. Prisching astfel:

Al doilea considerent: „Mediul înconjurător reprezintă un element esențial al existenței noastre. De asemenea, ne-am detașat de mult timp de dependența banală de habitat, lumea și resursele ei păreau nesfârșite. Într-adevăr, studiile au calculat deja de decenii schimbări radicale, dar și acestea păreau (în timp) foarte departe: se întâmplă cândva departe în timp. Scenariile apocaliptice ale viitorului. Apoi însă începi să observi: clima mai caldă, evenimente meteo extreme, poluarea mărilor – întreaga gamă a schimbărilor climatice. Recent, însă abia doar acum, este prezentă sustenabilitatea pe buzele tuturor. Rapid se decide să se treacă la Green Century cu vânt, soare, apă și aparate electrice. (Fără gazul rusesc nu ne rămâne altceva oricum.) Dar trezirea la realitate este dură. Pentru că autovehiculele electrice sunt conduse în prezent cu energie electrică din

combustibili fosili; problema de stocare pentru energia eoliană și solară este nerezolvată; nu există numeroase cabluri de înaltă tensiune; și în toată lumea consumul global de combustibili fosili s-a dublat cel puțin în ultimele decenii. În realitate devine un Black Century. Însă măsurile au fost inițiate cel puțin și se îndreaptă (în general) în direcția corectă. Numai gândul că transformarea va deveni o soluție win-win pentru toți este o fărâșmă ireală din vremuri mai bune și duce în detaliu la încercări iluzorii: Politica privind clima funcționează numai când nimeni nu este împovărat.”

Al treilea considerent: „Războiul este normalitate. Europa din prezent a fost o anomalie istorică. Trei sferturi de secol de pace și bunăstare (cu excepția războaielor balcanice) este o absurditate din perspectivă istorică, o excepție istorică, care nu mai putea rezista alte decenii. Numai prin destrămarea imperiilor, moment pe care îl trăim în prezent, crește probabilitatea războiului. Europa a crezut perseverent în retorica ei „niciodată nu repetăm greșelile trecutului”, în același timp și-a permis luxul fragmentării și divizării. SUA a devenit o democrație depreciată, ceea ce a subminat poziția întregului Vest. Percepția exterioară a statelor europene a fost: problematică, incertă în acțiune, moralizatoare, incapabilă de a lua decizii. Și din punct de vedere militar nu valorează nimic. În calculul politic real, aceasta este o situație care este utilizată.

Astfel, a revenit și normalitatea războiului. Războiul lui Putin a venit mai repede decât era așteptat. La Putin se unesc în mod contradictoriu gândirea istorică și ambiția pentru putere („imperiu”), metafizica („sacralitatea” rusească) și logica serviciilor secrete (minciuna, represiunea, crima sunt „instrumente”). Cu un astfel de mod de gândire se luptă Vestul; dar delimitarea de această gândire devine mai ușoară, cu cât pare mai clară. Dar nici nu este gândirea „Estului”: admirăm eroismul acelor care în patria lor pun mâna pe arme și acelor care protestează împotriva agresorilor, fiind conștienți de arestarea lor imediată. În Vest există, cel puțin pentru moment, în locul unui dezacord și a unei ezitări, o unitate și o forță neașteptate la statele vestice. Criza poate aduce și forță. Dilemă istorică:

Poate că Putin, „criminalul”, fără să vrea, contribuie la salvarea lumii vestice.”

MODULUL 3: Suprimarea realității

Rezumatul celor trei imagini care se găsesc în frescă sunt o invitație de la prof. Prisching de a medita câteva minute la aspectele reale, importante și din trecut: „Suprimarea realității slăbește. Lumea arabă, rusă și chineză au dobândit convingerea că Vestul este decadent. Într-o anumită privință au dreptate. Când eliberăm noțiunea de toată agitația culturală de stil de viață, decadența poate fi: o stare în care premisele proprii de viață nu mai sunt recunoscute ca atare și nu mai sunt păstrate; și în care o ordine socială nu mai poate mobiliza suficientă rezistență, pentru a face față crizelor.

În cazul nostru sunt provocările reale ale epidemiei, ale mediului înconjurător și ale războiului. Te poți sustrage din fața acestor realități: virusul a trecut; Sustainability (= sustenabilitatea) este ca și rezolvată; de fapt nici nu este războiul nostru.

Tendențele de negare sunt alimentate prin succese. Fiind obișnuiți cu o viață în bunăstare și siguranță, există sentimentul că s-au evitat greutățile vieții. Prin urmare, ne pierdem în aspecte neimportante și fleacuri, se caută în medii ostile, se permite să se piardă ceea ce este relevant, capacitatea de a deosebi lucruri importante de cele neimportante. Nesiguranța generalizată crește atractivitatea sistemelor închise de gândire. În cele din urmă, rămân numai dogmele (și neînțelegerile). Omul se îndepărtează de realitate.

Poate că ajută (doar) crizele? Când este slăbită capacitatea normală de învățare a unui sistem, crizele pot să fie ultimele fenomene, prin care problemele sunt transferate în domeniile de percepție, înțelegere și procesare. Poate că la manifestările actuale ale celor trei pericole de bază, pe

care Thomas von Villach le-a transpus în imagini la vremea sa, epidemie, mediu înconjurător și război, avem de-a face cu efecte care sunt suficient de puternice pentru a transmite în Europa mai multă semnale de alarmă. Raze de speranță, cooperare și disponibilitate de învățare există în toate cele trei domenii, prezente în societatea majoritară. Există expresia veche că nicio criză nu trebuie lăsată nefructificată. Anumite imbolduri de unitate și conștiință ar trebui să fie încă sustenabile și după următoarele săptămâni și luni.”

Subiectul dominant al anilor 2020 și 2021 a fost pandemia de coronavirus de la nivel global. Următoarele module trebuie să ajute la claritatea perspectivei, pentru a se analiza pe cât posibil de precis ce schimbări a adus pandemia în societatea noastră.

MODULUL 4: Paște 2.0

La începutul secolului XXI, „era digitală” părea începută: forțele sociale de unitate ale familiilor, asociațiilor, bisericilor și statelor dispăruseră și, în locul lor, se formaseră pe internet roiuri zumzăitoare. Din cetățeni deveniseră „follower”. Dar atunci a venit coronavirusul! Și dintr-o dată a părut că viața noastră anterioară și-a pierdut toată importanța.

O infecție virală, împotriva căreia nu a existat niciun medicament și niciun vaccin în primăvara lui 2020, a schimbat totul. La fel ca în majoritatea țărilor din lume, viața publică a fost paralizată și în Austria. Străzi și piețe animate în trecut au fost bruscate, cetățenii stăteau în locuințele lor și urmăreau nerăbdători conferințele de presă ale guvernului.

A existat ceva similar în istoria omenirii? În Cartea Exodului, biblia descrie poporul Israel, care a evadat de sclavie din Egipt cu ajutorul lui Dumnezeu prin exod prin mare și timp de mai multe luni a rătăcit prin deșert. Nimic nu a mai contat, totul a trebuit reorganizat. Moise a urcat pe muntele Sinai. El s-ar fi întors mai târziu cu cele 10 porunci. Poporul, așteptând

însă, a crâcnit, pentru că nu știa dacă și când el s-ar întoarce, și i-a cerut fratelui acestuia Aaron să facă ceva. Acesta a adunat și a topit cerceii lor. A rezultat „Vițelul de aur”!

De data aceasta nu este niciun Moise la orizont, care să țină cele „10 porunci ale erei digitale” în mâinile sale. În același timp, se vede cum scade încrederea în burse și prețul aurului crește la nivel mondial. Postul și Paștele au fost complet diferite în 2020. În Miercurea Cenușii, crucea de cenușă de pe frunte ne amintește că suntem efemeri. Dar creștinismul sărbătorește în noaptea de Înviere că nu moartea are ultimul cuvânt, ci viața. De la Vaclav Havel provine fraza: „Speranța nu este convingerea că ceva merge bine, ci că ceva are sens, indiferent cum se termină!” Majoritatea oamenilor au fost nevoiți să sărbătorească singuri Paștele în Austria – comunicând între ei numai prin intermediul rețelelor de socializare – tocmai Paște 2.0!

MODULUL 5: Noua normalitate

În Austria există o tradiție de a cânta cântecele în dialect: „Nu am nicio idee unde vreau să ajung, dar în schimb voi fi acolo mai repede”, cânta cabaretistul austriac Helmut Qualtinger în dialect în rolul său de „rebelul pe motocicletă” în anii 1950. După Al Doilea Război Mondial, Europa era în ruine, Austria a fost ocupată cu reconstrucția și scena cabaretului trecea printr-o perioadă înfloritoare. Doar în comparație directă devine clar cât de complet diferită era situația în primăvara lui 2020 – și cât de inoportună orice „retorică de război” și indignarea etalată. Măsurile guvernului pentru protejarea sănătății populației austriece au fost extrem de eficiente și pentru scepticii și adepții teoriei conspirației se aplică: comparația numerelor o demonstrează!

Fără niciun dubiu, după lockdown-ul cauza de coronavirus, cea mai mare criză economică globală de la Al Doilea Război Mondial va fi depășită. Și tentația este mare în dorința nespusă de a restabili cât de repede posibil

„starea de dinaintea pandemiei de coronavirus”. Omul este un animal al obișnuințelor și, nu întâmplător, în medicină „schimbarea stilului de viață” este cea mai dificilă terapie! Teologul vienez Paul M. Zulehner ilustrează dispoziția de la nivel european a ultimelor decenii: „Muncim până murim, ne distrăm până murim, iar iubirea moare din ce în ce mai frecvent din cauza suprasolicitării. Este încercarea de a ajunge în Rai aici, pe pământ. Prima caracteristică a unei astfel de vieți este că totul devine din ce în ce mai alert, deoarece dorim să prindem necumpătarea în moderație. O astfel de viață devină însă tot mai stresantă, epuizantă, și da, suprasolicitantă. Nu este de mirare că o astfel de viață este marcată de frica ascunsă, de a nu reuși în final, de a nu fi îndeajuns în vânătoarea sa după fericirea pentru sine.”

„O altă lume este posibilă” era un slogan de circa 20 ani, care, prin mișcarea „Fridays for Future”, însă în ultimul timp acesta este combătut de ideea că nu avem nicio planetă B de rezervă. Deci noi – spre deosebire de „rebelul de pe motocicletă” – va trebuie să decidem mai întâi în ce direcție dorim să mergem. Șansa de a ajunge la o „nouă normalitate” nu a fost niciodată mai mare!

MODULUL 6: Căi din criză

În primăvara anului 2020 nu ne era deloc clar cât de mult ar dura pandemia de coronavirus și cât de rapid le-ar fi posibil medicinei și cercetării să dezvolte un vaccin. Cu atât mai mare a fost mișcarea de căutare cum ar putea reuși – stând pe fundamentul de valori al „eticii sociale creștine” – să se ajungă din criză într-o nouă „normalitate”.

Dacă ne orientăm după valorile eticii sociale, devine foarte repede clar că modul nostru anterior de viață ne-a adus într-o situație critică – amenințătoare pentru toată planeta. O piață globalizată fără reguli cunoaște numai cererea și oferta. Dacă nu este îmblânzită, oamenii și toate societățile ajung la disoluție. Pe lângă îmblânzirea pieței prin condiții-cadru so-

cială și ecologică, trebuie găsit și un nou echilibru între economia concurențială, un stat social solidar și protecția mediului înconjurător. Astfel, în esență, se abordează imaginea noastră umană și viziunea noastră asupra lumii. Economistul ceh și profesorul universitar Tomas Sedlacek explică în cartea sa: „Economia binelui și a răului”: „Încă nu am găsit ce doresc.” El descrie societatea noastră ca o societate care nu doar că nu știe cum ar putea să obțină mulțumire, ci în care aceasta nici nu ar fi de preferat în mare măsură. Când economia își pierde obiectivul, ne mai rămâne un singur lucru: creștere – o creștere care nu se cunoaște decât pe sine, pentru că nu are niciun obiectiv ca etalon. O astfel de creștere este conectată printr-un sentiment de neorânduială cu absurditatea și lipsa de fundament. Sedlacek pretinde că nu numai filozofii și teologii, ci și economiștii ar trebui să se gândească la întrebarea „Ce este omul conform opiniei noastre?”.

Soluțiile din criză trebuie să se îndepărteze clar de modul nostru anterior de a trăi și de a lucra, care nu afectează numai oameni individuali, ci amenință masiv viitorul omenirii, și ele sunt asociate inseparabil cu întrebări existențiale. În polemica sa despre criză „Gândirea altfel”, autorul austriac Reinhard P. Gruber scrie: „Alternativele se află în fața noastră, niciodată în urma noastră!”

MODULUL 7: Era post-adevăr

Anumite glume au „un tâlc”. Ele erau povestite acum 20 sau 30 ani și, de fapt, esența le este cunoscută deja majorității oamenilor. Acest lucru nu părea așa la un graffiti, care se afla deja în urmă cu 30 ani pe pereții unei universități americane: „Eu mi-am format părerea mea, scutiți-mă de faptele voastre!”, era scris acolo în limba engleză (opinion/facts).

Diferențierea între fapte și păreri pare să reușească tot mai puțin la începutul secolului XXI. Da, ar putea să fie chiar o cauză pentru ardoarea discuției despre pandemia de coronavirus. Și pentru incompatibilitatea

punctelor de vedere! Un alt factor este „retorica de război” foarte la modă. Din ce în ce mai puțin pare să fie vorba despre a purta o discuție, de a asculta într-un dialog, apreciind argumentele părții opuse, și, în acest mod, chiar de a învăța câte ceva unul de la celălalt. În schimb, se încearcă sistematic să se diminueze valoarea oricărei alte păreri, să fie luată în derâdere, să fie denunțată. O astfel de tehnică a conversației este obstructivă oricărui schimb de păreri. Dacă ea nu ia în considerare separarea între păreri și fapte, ci amestecă totul ca într-o „mașină de tocat vorbe” supra-dimensionată, distruge funcția de mediere a limbii între noi, oamenii. Adevsea este anevoios să se audieze martori după un accident în legătură cu mersul evenimentelor. Câțiva poate că au văzut o mașină roșie și una argintie. Altele sunt de părere că au observat o mașină albastră. Cât de folositoare este în anumite cazuri o fotografie care pune în afara dubiului faptele, precum culoarea mașinii. Chiar și atunci când în „era post-adevăr”, a noastră, devine mai importantă părerea că ar fi vorba numai despre a povesti un fir narativ pe cât posibil de credibil, rămâne rezonabilă reîntoarcerea la fapte. Recunoașterea comună a realității facilitează dialoguri purtate cu respect.

În anul 1952, cancelarul federal de atunci Konrad Adenauer spunea: „Eu eram dispus – așa trebuie să fim întotdeauna – să învăț și de la opozanții mei politici; pentru că fiecare dintre noi are șansa să devină mai înțelept.”

MODULUL 8: Sub lupă

Starea de excepție a pandemiei de coronavirus a acționat asupra societății noastre ca o lupă: punctele forte și slăbiciunile au devenit evident mai vizibile. „Câtă încredere și neîncredere se aplică în relații, câtă violență sau tandrețe determină viața în spațiul cel mai îngust, este marcat numai strident prin această criză”, scrie filozoful austriac Konrad Paul Liessmann.

Un pas mai departe merge sociologul austriac Manfred Prisching, care descrie potențialul actual de agresiune astfel: „Nu furia pe un eveniment

sau pe altul – pur și simplu o furie nediferențiată față de tot. Din cauza neputinței, din cauza suprasolicitării, din cauza experienței proprii de ineficiență și deficit. Furia aderă, în toată Europa, de subiecte și devine o anti-mișcare: împotriva sus și jos, împotriva virusului și concernelor, împotriva elitei și științei, împotriva intelectualilor și jurnaliștilor, împotriva adevărului și vremii proaste!” Din păcate, această stare de spirit pare că nu se oprește nici în fața parlamentului, unde anumite interlocațiuni sunt pline de agresiune, arătând că politica este dominată de departe de nimicuri de partid”.

Din fericire o lupă nu este selectivă. Ea mărește totul. Poate că trebuie doar să ne uităm puțin mai atenți. Noi toți – și acest lucru pare valabil la nivel mondial – am învățat incredibil de mult despre aceasta în cel mai scurt timp. Nu doar noțiuni individuale precum „lockdown” și „pandemie”, ci și dezvoltarea unui vaccin și activarea într-o lume digitală. De aceasta vom profita toți în viitor. Criza a fost un prilej să reflectăm la multe. Forme noi de muncă vor fi dezvoltate în continuare, de exemplu telemunca. Ca sindicaliști creștin-sociali vom contribui în mod activ la configurarea acestor domenii. Astfel, au apărut deja primele reglementări legale pentru munca în homeoffice, în Austria și în alte țări. Să folosim primul an de la declanșarea pandemiei ca oportunitate să privim cu încredere spre viitor. Furia și frica nu au fost niciodată sfătuitoari buni, sunt deja solidare!

MODULUL 9: Sustenabil

Măsurile împotriva coronavirusului au definit toată Europa. Tot mai vehement se contestă ce ar fi mai important: Libertatea personală a fiecăruia în parte sau totuși conviețuirea unei societăți funcționale?

Într-un interviu în „Kepler Tribune”, o publicație a Universității Linz, istoricul și filozoful german Philipp Blom relatează: „La un moment dat, am vorbit în fața unui grup de elvețieni foarte bogați, toți iubitorii de artă ai

Muzeului Național al Elveției. I-am întrebat care dintre ei crede că acest sistem economic, așa cum este acum, mai poate exista și peste 50 de ani. Nici unul nu a ridicat mâna.” Prin urmare, el încurajează să se creeze o societate care este sustenabilă. El descrie astfel prezentul: „Trăim în societăți fără viitor, puțin ca într-un magazin mare în timpul lichidării de stocuri. Fiecare știe că magazinul este în faliment, dar noi mai luăm ce putem obține. O societate fără speranță, plauzibilă, fără o imagine despre un viitor, ne descompune din interior.” Totuși, coronavirusul a adus doar în primele săptămâni o scurtă sclipire de atitudine solidară. După un an, neologismul „mütend” descrie un mix între Müdigkeit (oboseală) și Wut (furie). Sociologul german Ferdinand Tönnies numește acest scenariu avangarda „egoștilor smiorcăiți”. El spune că oamenii s-ar orienta preponderent după propriile lor avantaje și după consum, motiv pentru care ei caută toate căile posibile pentru a se justifica pentru lipsa lor de răspundere. În legătura cu aceasta, jurnalistul și publicistul german Cathrin Kahlweit scrie: „Când contestatarii coronavirusului se duc pe străzi cu atitudine moralistă, încurajează radicalii de dreapta, pun în pericol străinii, produc clustere – și bineînțeles că se lasă tratați în spital pe cheltuiala publicului, atunci nu ajunge un angajament voluntar, ci faptul că vrei.” Fiecare sindicat dorește să participe la construcția unei societăți sustenabile. Parteneriatul și dialogul formează componente indispensabile. Pentru că nu dorim o societate de egoști, solidaritatea socială pentru sindicatele creștin-sociale este cheia pentru sustenabilitate!

MODULUL 10: Claudia

„Este destul. Mi-a ajuns. De voi și frica voastră și supunerea voastră față de autorități, de denunțare și de „eu îi protejez pe alții” (vai, cât de grozav sunt eu totuși...). Nu. Răspund, da, totuși numai pentru mine (și evident încă pentru copiii încă minori), pentru sentimentele mele, gândurile mele, cuvintele mele și acțiunile mele. Pentru opinia mea și pentru EXISTENȚA mea. Ajunge. „Acestea sunt cuvintele unui membru al unui chore, care,

la fel ca multe grupuri pe perioada pandemiei, s-a luptat pentru căile tratamentului comun. În grupul Whatsapp al chore-ului a urmat următorul mesaj: Claudia a părăsit grupul.

Ca de parcă ar fi fost și el un membru al chore-ului, filozoful german Richard David Precht a făcut o reflecție în cartea „Von der Pflicht”, cât de diferit este cultivat sentimentul de obligație și răspundere al oamenilor și ce neclaritate mare există la mulți: Cum se văd oamenii în postura de cetățeni? Ce cred ei că li se cuvine și cum văd ei obligația lor cetățenească? Și ce ne dezvăluie criza despre starea societății în această privință? Cuvântul „obligație”, în originea lui germană veche și literară grija și protecția, participarea și serviciul la societate, denumește un bun de preț al societății. Obligația este, după cum spune Friedrich Nietzsche, „dreptul celorlalți asupra noastră”. A avea obligații și a fi obligat față de alții nu este o relicvă dintr-o eră premodernă. Cu privire la relația față de obligație, criza cauzată de coronavirus pare ca o lentilă convergentă. Reflectând la vulnerabilitatea biologică și contextul de soartă medicală, comportamentul nostru devine existențial. Orice atitudine, pe care o luăm în tratarea virusului, nu mai este astfel o chestiune pur privată. Ea nu este numai parte a unei etici a vieții, ci și a conviețuirii zusteht și în această privință o chestiune de îndatorire și obligație. Cum ne putem întări sentimentul nostru de îndatorire și responsabilitate? Atitudini de care democrația noastră are mare nevoie.

Întrebări interesante, și pentru aceia care se „eliberează de obligații” și se revoltă împotriva măsurilor statului pentru protejarea sănătății tuturor cetățenilor. Însă, Claudiile acestei lumi îl vor citi pe Precht?

MODULUL 11: Societate divizată

Cu „anunțul obligației de vaccinare” pare că guvernul austriac a deschis cutia Pandorei. Incompatibilitatea punctelor de vedere și divizarea polarizată a societății, care pătruns în familii și cercuri de prieteni și acțio-

nează, conform titlului unui articol din ziar, ca un „război religios îndârjit” între vaccinați și nevaccinați.

„Doar pentru că un guvern ales democratic ia măsuri care nu sunt pe placul unora, nu este nici pe departe o dictatură!”, se găsește, printre altele, în scrisorile cititorilor. Paul M. Zulehner scrie despre aceasta: „Iarăși se află cei îngrijorați de libertate deasupra celor îngrijorați de dreptate. Solidari cu cei care se luptă pentru viața lor în secțiile de terapie intensivă stau față în față aceia care nu doresc să renunțe la libertatea vieții, muncii și educației. Economia este strâns legată de ecologie, adevărul de minciună.” Incompatibilitatea punctelor de vedere și suspiciunea reciprocă, de a fi vinovat pentru situație, duc foarte repede la violență – verbală sau fizică – sau la întreruperea contactului. Însă, astfel distrugem bazele vieții noastre. În această privință, pandemia cauzată de coronavirus este mai mult decât o criză de sănătate. Este o criză existențială și o amenințare a conviețuirii noastre. Ca sindicaliști creștin-sociali putem să ne implicăm cu experiența noastră din negocieri sindicale. Fiecare dialog are nevoie de egalitate între parteneri și respect reciproc. El nu aspiră la o „anihilare” a interlocutorului. Când ne calmăm, putem pune faptele comune în afara conflictului. În legătura cu aceasta, psihiatrul austriac Heidi Kastner declară: „Fiecare are dreptul la propria opinie. Dar nu există niciun drept la fapte proprii!” Și un compromis nu este o înfrângere, ci o soluție consacrată a problemei.

Însă pentru acesta trebuie să fim pregătiți să ne schimbăm părerea sau cum s-a exprimat cabaretistul Klaus Eckel: „Trebuie să găsești loc în mintea ta! În general, semenii sunt surprinși atunci când nu se repetă consecvent greșelile din trecut. Totuși, prefer să fiu un explorator slab, decât un prostovan stabil.”

MODULUL 12: Pruncul Isus

„Gloria in excelsis Deo!”, strigă îngerul vestind Nașterea, care de circa 2.000 ani reprezintă bucuria sărbătorii Crăciunului în toată lumea. Mai are strigătul însemnătate astăzi?

Într-o carte, omul de știință și publicistul german Peter Sloterdijk vrea „să facă cerul să vorbească” din perspectiva filozofului critic. El descrie confuzia actuală a religiilor în modernism. La mijlocul secolului al 19-lea s-a deschis ușor poarta spre înțelegerea prezentului, când s-au desfășurat două motive: amurgul religios și amurgul postrevoluționar al solidarității sociale. Dacă, până la iluminism, creștinismul era o parte dominantă a culturii europene, în prezent apare pentru prima dată denaționalizat și depolitizat, așadar liber. „Semnul sigur al libertății tinerilor pentru religie este inutilitatea ei surprinzătoare, înălțătoare, scandaloasă; ea este nefolositoare ca muzica; totuși: fără muzică, viața ar fi o greșeală”, scrie Sloterdijk. Fiecare om decide complet personal pentru el, dacă își trăiește cele circa 30.000 zile pe planeta Pământ doar aleatoriu și apoi dispăre în neant sau știe să se protejeze în mâna lui Dumnezeu. Se pare că pandemia de coronavirus a arătat și cât de mult s-a diminuat solidaritatea socială, care a înțeles cele 10 porunci ale tradiției iudeo-creștine ca un fundament al culturii europene. Însă: „Nimeni nu se poate salva singur!”, ne predica papa Francisc. Așadar, nu trebuie doar să ne întrebăm „cine sau ce este relevant pentru sistem, ci și ce este relevant pentru oameni, relevant pentru viață și relevant pentru existență”, după cum a expus Paul M. Zulehner la o prelegere la seminarul de start EZA 2021 din Viena.

Deși comisarul UE Helena Dalli a încurajat ca în loc de perioada Crăciunului să se numească mai bine perioada concediului, noi, ca sindicaliști creștin-sociali, dorim să folosim tocmai oportunitatea Crăciunului pentru a contribui cu valorile noastre. Deși pandemia de coronavirus a aruncat Europa în turbulențe grave, dorim totuși să privim plini de speranță și încredere în anul ce urmează. Fie ca strigătul îngerului să ne însoțească: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire.”

Capitolul 2: JUDECARE

Conform celor trei pași ai lui Joseph Cardijn, JUDECARE înseamnă: Pentru sindicaliștii creștin-sociali și reprezentanții angajaților nu poate fi suficient numai să acuze și să interpreteze situația lamentabilă a săracilor și a celor defavorizați. Ei au și misiunea să își formeze o judecată asupra inechității dominante. În limba germană este o expresie: „Gri este toată teoria!” Dar se poate adăuga: „O practică fără teorie este gri!” Din acest motiv are nevoie de un ajutor ferm. După prima parte, care ne-a descris câteva provocări ale secolului XXI și ne-a invitat la o analiză precisă, în a doua parte este vorba despre orientări, despre cum oferă ele o busolă sau un far călăuzitor. De mult nu mai au bisericile niciun monopol, când este vorba despre valori și moralitate, dar într-o perioadă în care aproape totul este pus în mișcare, busola și farul călăuzitor pot fi instrumente foarte utile, și, câteodată, chiar și salvatoare. Următoarele module descriu pe parcursul pandemiei de coronavirus, așa spus ca „itinerar al eticii sociale”, cele șapte considerente ale „eticii sociale creștine”.

MODULUL 13:

Ce înțelegem prin „etică socială creștină”?

Lupta pentru demnitatea și libertatea oamenilor străbate istoria omenirii. Ea s-a aflat în centrul luptei pentru libertate a angajaților și a angajatorilor la începutul revoluției industriale. Chiar și în secolul XXI trebuie să fie spus tot mereu într-o societate postindustrială împotriva unei tehnologizări amenințătoare atotcuprinzătoare a tuturor domeniilor vieții: „Noi suntem oameni cu drepturi inalienabile și nu un capital uman disponibil la discreție!” Pentru sindicaliștii creștin-sociali, etica socială creștină reprezintă un fundament solid de valori. Conform principiului primordial al eticii sociale creștine, „omul trebuie să fie purtătorul, creatorul și obiectivul tuturor instituțiilor sociale”. Cele șapte principii următoare formează o busolă clară

În munca noastră sindicală în prezent și într-o lume viitoare în schimbare:

- **OMUL PE PRIMUL LOC:** O lume, în care fiecare om este perceput cu demnitate proprie și drepturi inalienabile ca o „creație des-ăvârșită”.
- **BUNĂSTARE COMUNĂ:** O societate care construiește pe bunăstarea comună și permite tuturor să își îndeplinească condiția umană.
- **DESTINAȚIA UNIVERSALĂ A BUNURILOR:** Aspirarea spre o împărțire pe cât posibil de echitabilă, pentru că Pământul este aici pentru toți oamenii.
- **SUBSIDIARITATE:** Mai multă consolidare subsidiară a unităților mici, spre exemplu familiile și comunitățile și mai puțin centralism.
- **PARTICIPARE ȘI DEMOCRAȚIE:** Înflorirea democrației, la care participă cetățenii activ.
- **SOLIDARITATE:** Solidaritatea implementată în rutina zilnică, în care oamenii își asumă „răspunderea reciprocă” unul pentru altul.
- **SUSTENABILITATE:** O civilizație a sustenabilității, în echilibru între concurența economică, protecția socială și păstrarea principiilor de bază ale vieții.

Sindicaliștii creștin-sociali doresc ca omul să nu fie redus numai la puterea sa de muncă sau să nu fie privit numai ca un consumator care muncește. Împotriva ideii „dictaturii proletariatului”, în viziunea noastră asupra lumii punem demnitatea umană în prim-plan. Valorile noastre creștin-sociale sunt cea mai bună bază pentru o politică sindicală echitabilă.

MODULUL 14: „Problema socială”

Creștinismul este inimaginabil fără iubirea de aproape. Astfel, de exemplu, multe ordine religioase creștine s-au dedicat de la înființarea lor ajutorării deosebite a celor săraci, slabi și bolnavi. Multe spitale, școli și, nu în ultimul rând, „supa pentru săraci” au fost timp de secole expresia angajamentului social al bisericilor creștine. Când, odată cu schimbarea radicală a revoluției industriale, soarta angajatelor și a angajaților din fabrici a devenit cea mai importantă problemă socială, papa Leon XIII a publicat în mai 1891 prima enciclopică socială „Rerum Novarum”. Etica socială creștină astfel fondată formează până astăzi fundamentul de valori pentru sindicatele și organizațiile de angajați creștin-sociale.

În secolul XIX, odată cu invenția motorului cu aburi și primele fabrici a început „Prima revoluție industrială”. Schimbarea dramatică de la o societate agricolă meșteșugărească la o societate industrială a adus milioane de lucrători industriali sărăciți și exploatați și a produs discrepante și nedreptăți. Astfel, foamea, sărăcia și exploatarea angajatelor și a angajaților au devenit cea mai importantă „problemă socială”, la care au existat răspunsuri diferite:

- Socialismul: Ca urmare a ideilor lui Karl Marx, a apărut lupta de clasă drept cea mai importantă metodă de a combate nedreptatea dominantă. Obiectivul socialismului era de a preveni o altă exploatare prin revoluții și de a cuceri mai multă egalitate.
- Liberalismul: Răspunsul liberal la provocarea sărăciei sociale a fost să sublinieze „libertatea individului” și să nu tolereze nicio intervenție în aspectele economice și sociale. Conform lui Adam Smith, „o mână nevăzută” ar reglementa piața.
- Răspunsul creștin-social: Răspunsul creștin-social se poate determina din prima enciclopică socială „Rerum Novarum”, 1891. În timp ce socialismul voia să domine totul revoluționar și liberalismul să „lase

totul să meargă”, etica socială creștină vrea să obțină o depășire a dezechilibrului social prin sisteme de valori obligatorii.

Drept sindicate creștin-sociale configurăm o politică orientată spre valori. Construim o societate solidară și reprezentăm parteneriat și dialog!

MODULUL 15: Dialog

Metoda preferată – chiar dacă nu cea unică – a activității noastre este „dialogul social”. Acesta este între timp stabilit în contractele UE și este subliniat încă o dată în „Pilonul european al drepturilor sociale”.

Din păcate, în primăvara anului 2022 trebuie să numim încă o dată explicit o premisă de bază pentru orice dialog: pacea!

Prin urmare, condamnăm orice război în cei mai fermi termeni. Demonstrațiile de putere militară și utilizarea forțelor înarmate aduc moarte și sărăcie. Putem soluționa problemele globale de astăzi numai împreună. Pentru aceasta este nevoie de cooperarea europeană și globală a popoarelor în toate punctele cheie. Războiul nu este o soluție!

Pentru a contracara tendința spre delimitare, trebuie să încurajăm dialogul. În acesta sunt incluse reguli care sunt numite pe scurt:

- Disponibilitate de dialog: acolo unde există dialog, este viață. Cine nu caută discuția sau chiar o refuză, se sustrage dialogului și contribuie la escaladarea conflictului.
- A vedea dificultățile percepției: Când doi oameni – sau două părți ale negocierii – văd același lucru, nu trebuie să fie același lucru. Ar putea să fi fost perceput chiar și complet diferit sau pur și simplu să fie înțeleș greșit.

- Dialogul ca mijloc auxiliar adecvat: În conflicte se exprimă interese și opinii diferite. Este vorba despre modalitatea în care sunt disputate conflictele.
- Dialogul divulgă ceva: Aici este vorba întotdeauna despre întâlnirea de la egal la egal și despre acceptarea punctelor de vedere diferite.
- Dialogului presupune reconciliere: O noțiune aproape uitată, care este mai mult decât un compromis sau o compensare a intereselor. Și nici nu este vorba despre a adopta părerea celuilalt. Mai degrabă este vorba despre a trăi și a permite să trăiască.

Toată etica socială creștină nu ar putea fi implementată dacă nu am pleca de la om. Dacă nu subliniem demnitatea lui inalienabilă și nu ne apărăm împotriva noțiunii de „capital uman”. Dacă nu ne amintim că într-un dialog oamenii se privesc în ochi, se iau în serios reciproc și nu doar caută o cale fără violență pentru soluționarea conflictului, ci și o practică permanent. Astfel, bineînțeles că „dialogul social” nu este singurul instrument – însă este cel preferat – al eticii sociale creștine.

MODULUL 16: **ITINERAR ETICĂ SOCIALĂ – INTRODUCERE**

Cu siguranță evenimentele din primăvara lui 2020 vor primi un loc deosebit în cărțile de istorie. Coronavirusul, împotriva căruia nu a existat imediat după apariție niciun medicament și niciun vaccin, a paralizat viața publică în întreaga lume. La nivel european, țările și-au plâns miile de decese. Ca un exemplu, guvernul austriac a reacționat în primăvara 2020 cu un „lockdown” și pentru că populația – cu implicarea exemplară a partenerilor sociali – a contribuit la toate deciziile și măsurile, a putut fi împiedicat ceva mai grav. Dar, timp de mai multe săptămâni, firmele au fost închise, în școli nu s-a predat și oamenii au suferit de restricții ale libertății

de mișcare și interdicții de a se vizita. În Austria, cu circa 8,9 milioane de locuitori, peste un milion de oameni s-au aflat în program de muncă redus și circa 600.000 au fost șomeri. Într-o unanimitate, toți cercetătorii economici vorbeau despre cea mai mare criză de la Al 2-lea Război Mondial. Deci dorința cea mai arzătoare ar putea să fie: Cel mai bine creăm un „comeback” în ritm de tren accelerat, la care economia își revine, elevii și elevii recuperează materia pierdută și apoi în curând totul face parte din trecut!

Dar stop! Chiar dorim asta? O viață rapidă și tumultoasă? Sau mai corect: tot mai rapidă, tot mai tumultoasă? Și astfel înapoi în acea viață, pe care până acum am denumit-o ca „normală”? Sau ne asumăm riscul să începem cu un „parcurs” care cunoaște și stații care ne invită să reflectăm: Descoperim ceva bun care se testează abia în perioade dificile. Și, în același timp, lucruri care până ieri păreau indispensabile și cărora nu le ducem deloc lipsa.

La primul lockdown din 2020, în canalele din Veneția înotau iarăși pești, la Bosfor, în locul petrolierelor, se vedeau delfini și cerul albastru nu era străbătut de niciun avion – toate acestea erau semne ale unor posibile schimbări. Prin urmare, dacă nu dorim să revenim „automat” la modelele vechi, este necesară o reflecție comună despre „Das, was besser bleibt!” (ceea ce rămâne mai bun), ca titlul unei melodii a celor patru cântăreți ai grupului german a-cappella Maybebop. Dacă reflectăm asupra a ceea ce este esențial, atunci acele valori, pe care noi ca sindicaliști creștin-sociali le regăsim în „etica socială creștină”, pot să fie stații ajutoare pe parcursul spre o „nouă normalitate”: valori care contează cu adevărat!

MODULUL 17: OMUL PE PRIMUL LOC

O lume, în care fiecare om este perceput cu demnitate proprie și drepturi inalienabile ca o „creație desăvârșită”.

Cu circa 100 ani în urmă, a început Joseph Cardijn cu înființarea „Christlichen Arbeiterjugend – CAJ” (Tineretul Muncitor Creștin) să încurajeze practicanții și lucrătorii din fabrici, prin faptul că îi îndemna: „Fiecare muncitoare tânără, fiecare muncitor tânăr valorează mai mult decât tot aurul din lume!” Din păcate, istoria europeană a înregistrat în secolul trecut două războaie mondiale cumplite și apoi împărțirea continentului prin „Cortina de fier”, care a căzut abia în anul 1989. Aceasta a împărțit Europa în oameni care au avut norocul să trăiască în Vestul liber și oameni în „Blocul estic”, cărora dictaturile comuniste le-au răpit șansa la o viață liberă timp de decenii. De la căderea zidului Berlinului s-au înmulțit însă vocile care susțineau că, fără „socialismul existent real”, s-ar fi impus o formă a capitalismului gândită numai pe maximizarea profitului la nivel mondial și, astfel, și în Europa. Dar uite: Odată cu coronavirusul, totul a fost complet diferit! Multe guverne din UE au tras frâna de urgență la programele de economisire dominante până atunci în bugetele naționale și au acordat astfel oamenilor „prioritate”!

Bineînțeles că astfel nu au fost dezactivate regulile de joc ale economiei și vom avea nevoie și în viitor din nou de bugete echilibrate și finanțe de stat ordonate, însă când miniștrii de finanțe din UE spun textual: „Poate să coste oricât” – pentru că sănătatea și viața (supraviețuirea) oamenilor au prioritate, atunci această primă stație a eticii sociale nu doar că este atinsă, ci chiar și implementată. Și aceia care încep deja să critice din nou costurile pe care această atitudine consecventă le-au provocat, ar fi spus: Există domenii, pe care nu avem voie să le supunem calculului nelipsit cost-beneficiu al economiei, pe care trebuie să le ținem departe din acest „calcul”.

Un exemplu strălucitor este duminica, ea ne amintește în fiecare săptămână că întrebarea cât costă să nu se lucreze într-o zi este nepermisă. Dacă putem salva duminica într-o „nouă normalitate”, ca zi care reprezintă alte valori decât acelea care se vând, atunci ne-a reușit ceva decisiv pentru „creația desăvârșită omul”!

MODULUL 18: BUNĂSTARE COMUNĂ

O societate care construiește pe bunăstarea comună și permite tuturor să își înfăptuiască condiția umană.

„Nu întreba ce poate face țara pentru tine, ci întreabă ce poți face tu pentru ea”, este o frază citată adesea din discursul inaugural al președintelui american John F. Kennedy din anul 1961. Prin criza de coronavirus am fost aruncați brusc în zona de conflict între percepția libertăților personale și intereselor proprii și acelea ale cetățenilor noștri și ale întregii țări. Bineînțeles că demnitatea, unitatea și egalitatea tuturor oamenilor includ și sănătatea lor. În statele UE ne-am decis, pentru protecția sănătății, în special a acelor oameni care din cauza afecțiunilor lor existente sau vârstei lor înaintate erau deosebit de vulnerabili la o infecție cu virusul, să renunțăm temporar la drepturi ale libertății personale.

Multe guverne au stabilit această cale în primăvara anului 2020, populația l-a susținut într-o măsură ridicată și astfel a preluat răspunderea pentru binele comun. Acest lucru este cu atât mai demn de remarcat, când, la începutul secolului XXI și al „erei digitale”, în multe țări există pericolul unei pierderi a conotațiilor și a relației cu realitate. Digitalizarea părea mai degrabă un stil de viață, care din comoditate, indiferență și nechibzuință nu mai vrea să recunoască nicio răspundere în a încuraja. Dar în fața provocărilor globale, care sunt globalizarea, digitalizarea, schimbarea climatică și schimbarea demografică, nu mai este suficient un buton cu denumirea „Click here to save the world!” Criza ne-a amintit că asumarea răspunderii este incomodă și adesea pare riscant să părăsim „zona noastră de confort”.

Coronavirusul s-a răspândit cu viteză uimitoare la nivel mondial; chiar și binele comun trebuie gândit și răspândit la nivel mondial și trebuie să se aspire către o formă de globalizare umană. Pentru realizarea unui bine comun universal, cu respect și cu menținerea particularităților istorice și culturale ale fiecărei țări, într-o „nouă normalitate” va fi nevoie din nou

de un nivel mai ridicat de ordine internațională și relații mai stabile între state. Ideea de bază ar putea să fie o altă frază din discursul inaugural al lui Kennedy menționat mai sus: „Când o societate liberă nu poate să îi ajute pe cei mulți, care sunt săraci, atunci nu îi poate salva pe cei puțini, care sunt bogați.”

MODULUL 19: REPARTIZARE JUSTĂ

Aspirarea către o împărțire pe cât posibil de echitabilă, pentru că Pământul este aici pentru toți oamenii.

Citatul renumit al lui Mahatma Gandhi „Pământul oferă suficient pentru a satisface nevoile fiecărui om, dar nu și lăcomia fiecărui om”, și-a dovedit valabilitatea peste timp în criza coronavirusului. De fapt, „destinația universală a bunurilor” pământului nostru este cunoscut ca principiu marcant al eticii sociale. Fiecare om trebuie să aibă posibilitatea să beneficieze de bunurile necesare dezvoltării lui. Exemple sunt mediul natural și uman, apa potabilă, aerul curat, dar și accesul la informație, cunoștințe și educație.

Cel puțin din două perspective, am sacrificat în Europa pe perioada „situației de urgență a coronavirusului” distribuția justă a bunurilor în favoarea fricii și a lăcomiei: prin „cumpărături din panică” ale multor cetățeni și „interdicțiile de export” ale guvernelor individuale. Acele state, ca de exemplu Franța și Germania, care decretaseră o interdicție de export pentru produse medicale (costume de protecție, măști etc.), trebuie să permită întrebarea, în ce fel ar fi fost justificată aceasta. Ar trebui într-adevăr, la începutul secolului XXI și printre țările membre UE, sănătatea germană și viața germană să fie mai demne de protejat, decât acelea ale celor din statele învecinate, deci viața polonă, cehă sau austriacă? Și dacă ne gândim la rafturile golite, pentru că într-un amestec de frică și lăcomie s-au cumpărat din panică coșuri de cumpărături suprapline cu conserve, făină și hârtie igienică, rămâne probabil numai rușinea pentru acest comportament demascant.

Etica socială ne încurajează, în schimb, să nu uităm semenii – și aici îndeosebi săracii. Papa Grigore cel Mare a scris în acest sens: „Căci atunci când le oferim celor nevoiași cele necesare, le dăm înapoi ceea ce le aparține și nu dăruim ceea ce este al nostru. Mai degrabă răscumpărăm ceea ce datorăm dreptății, decât să îndeplinim o faptă de milostivire”. Nici măcar în criza cea mai mare frica nu este un sfetnic bun. Pentru o „nouă normalitate” ar trebui să exersăm un comportament, care se bazează pe încredere reciprocă. Aceasta cuprinde faptul că se respectă contractele încheiate, ne putem baza unii pe ceilalți și nu îi pierdem din vedere pe cei mai săraci. Un exemplu l-a oferit episcopul austriac decedat în mai 2020 em. Johann Weber din dioceza Graz-Seckau cu propoziția de final a predicii sale: „Încrederea rezistă mai mult decât frica!”

MODULUL 20: SUBSIDIARITATE

Mai multă consolidare subsidiară a unităților mici, spre exemplu familiile și comunitățile și mai puțin centralism.

Indiferent cât de pompos și de străin sună cuvântul „subsidiaritate”, este însă foarte perceptiv. „Asistența pentru ajutor” (derivat din cuvântul latin „subsidium” – ajutor) este ajutorul pentru autoajutor și cunoaște întotdeauna două părți: pe de o parte nu este permis în niciun caz să se sustragă acestuia totul ce desăvârșește unități mai mici, spre exemplu familiile și comunitățile. Pe de altă parte este sarcina și obligația de a acorda ajutor unităților mai mari, spre exemplu statele sau UE, ajutor acolo unde „cei mici” sunt suprasolicitați. Acesta este un act de echilibru esențial pentru sistemul nostru social. Un sistem social care trebuie să lupte permanent împotriva pericolului unui centralism excesiv și în același timp nu are voie să refuze ajutorul necesar.

În primăvara anului 2020 s-au manifestat ambele părți în criza coronavirusului: în multe familii s-au arătat calități aproape uitate până acum. Cu putere și creativitate a fost inventat pentru copii în fiecare zi „homeschoo-

ling”, acesta adesea, în plus, pentru mutarea activității de birou în „home-office” și îndeplinirea tuturor activităților gospodărești. Și vecinii s-au apropiat și mai mult, și-au asumat răspunderea unul pentru celălalt și s-au ocupat evident mai mult de semenii care sunt singuri și izolați. Pe cât de surprinzătoare și de îmbucurătoare au fost aceste moduri de comportament, criza a scos la iveală în același timp în mod necruțător slăbiciunile UE. Răspândirea virusului nu s-a deplasat doar ca o mașină de tuns gazonul prin toată Europa, ci a afectat foarte grav regiuni individuale – cu mii de cazuri de decese – iar pe altele le-a afectat doar în mică măsură. Aici ar fi fost necesară o „intervenție imediată a pompierilor”, la care cu „girofarul albastru” ajung medicii, asistenții medicali și produsele medicale din regiuni mai puțin afectate în „hotspoturi”, pentru a face față crizei într-un efort comun. În schimb, toate țările membre UE au eliminat aparent cuvântul „uniune” din conștiința lor și au implementat programe proprii în cadrul granițelor naționale.

Este evident ce trebuie să facem altfel și mai bine din aceste experiențe într-o „nouă normalitate”: vecinii noștri vor fi izolați și după coronavirus, familiile noastre prețioase au nevoie de iubire pentru a trăi și UE are nevoie de reformă!

MODULUL 21: DEMOCRAȚIE VIE

O înflorire a democrației, la care participă cetățenii activ.

„O preocupare deosebită pentru noi este dimensiunea europeană a solidarității. În loc să sărbătorim 25 ani de apartenență la UE și astfel și o libertate de mișcare mai mare în spațiul Schengen, am privit spre granițe închise. Lupta împotriva pandemiei a arătat încă o dată cât de importantă este Europa noastră comună și chiar și cât de fragilă.”, scriau episcopii austrieci în pastorală lor pentru o „normalitate înnoită spiritual” în vara anului 2020. Democrația dăinuie și decade odată cu răspunderea activă comună a cetățenilor, ca indivizi, dar și ca grupuri sociale, de exemplu

partidele politice. Din acest motiv, crearea conștiinței democratice face parte din preocuparea mare a unei societăți autoresponsabile, libere, de asemenea și îndeosebi a unei mișcări sindicale creștin-sociale. Criza coronavirusului a scos la lumină cât de puțin sustenabilă este „unitatea” garantată aparent prin contracte, pentru că – aproape din reflex – granițele statelor naționale au fost blocate.

Acest lucru este cu atât mai surprinzător, cu cât la începutul secolului XXI statele naționale sunt puse tot mai mult sub semnul întrebării: pe de o parte, pentru că provocările globale, ca de exemplu criza climatică, nu pot fi gestionate de statele naționale individuale, ci impun soluții continentale, dacă nu chiar globale, și pe de altă parte, pentru că „platformele” digitale – care acționează, de asemenea, la nivel mondial – fac din cetățenii naționali anteriori utilizatori și „follower” prin intermediul dependențelor noi, care se află, după cum scrie filozoful german Christoph Türcke, „în anturaj digital pe calea spre o societate tribală nouă mondială”. Prin intermediul internetului s-au răspândit și numeroase teorii ale conspirației cu viteză fulgerătoare.

Sarcina de a consolida democrația în UE este enormă, chiar și la 75 ani de la terminarea celui de-al 2-lea Război Mondial și pretenția fostului cancelar austriac Dr. Wolfgang Schüssel este plauzibilă: „Trebuie să gândim Europa la o scară mai mare!” Dacă într-o „nouă normalitate” vrem să asigurăm o înflorire a democrației, atunci nu trebuie să lăsăm UE să decadă într-un proiect al comisarilor, ci, ca cetățeni activi, trebuie să ne implicăm în cooperare intensă împotriva conceptului naționalist de stat mic. În acest sens, nu este vorba despre mai multă UE sau mai puțină UE, ci despre o UE mai bună!

MODULUL 22: SOLIDARITATE

Solidaritatea trăită, în care oamenii își asumă „răspunderea reciprocă” unul pentru altul.

Propoziția „Toți suntem egali în fața virusului!” este spusă rapid fără a gândi, era de părere Paul M. Zulehner la o mare întrunire, „Weizer Pflingstvision” din iunie 2020, pentru a expune mai departe: „Toți suntem egali în fața virusului. Dar virusul nu ne afectează pe toți la fel!” Îi afectează pe negrii din SUA mai mult decât pe albi. Europa bogată se poate ajuta mult mai bine decât Ecuadorul afectat economic. Și dictatorul nord-corean Kim Jong-Un poate urca în trenul lui privat luxos și se poate deplasa spre o stațiune balneară protejată. Dar oamenii înghesuți la un loc în lagărele de refugiați nu au această posibilitate. Coronavirusul dezvăluie inechități dominante direct în această „lume unitară”.

Aici se impune solidaritatea, ca o atitudine personală cu rază de acțiune universală și concomitent ca principiu structural al societății, în care oamenii își asumă „răspunderea reciprocă” unul pentru celălalt. Solidaritate care încurajează să iei apărarea aceluia care sunt grav afectați de virus decât ceilalți. Având în vedere faptul că prin globalizare am devenit deja vecini, fără a ne cunoaște între noi și fără a ne asuma răspunderea unul pentru celălalt, această înțelegere a solidarității nu este o opțiune socio-romantică, ci o strategie de supraviețuire fără o altă alternativă. Sau interconectarea globală ar trebui să se limiteze numai la „Youtube și Youporn”?

Solidaritatea include interesul decisiv și angajamentul eficient pentru viața și prosperitatea altor oameni. Ea reprezintă echitate care creează pace. În psalmul 85 se spune: „Dreptatea și pacea se sărută!” Astfel se aplică pentru noi și pentru toți politicienii: În „predicile de duminică”, în loc să invocăm permanent solidaritatea, trebuie să stabilim pași concreți, care asigură mai multă dreptate – numai așa poate crește solidaritatea. Într-o „nouă normalitate” trebuie să lăsăm în urma noastră infecția cu coronavirus, pentru a ne lăsa infectați de o „pandemie a solidarității”, după cum încurajează Paul M. Zulehner. Prin aceasta nu se înțelege un sentiment vag de compasiune sau o emoție superficială despre suferința mare, ci o determinare fermă și consecventă, o atitudine. Fostul politician austriac Matthias Strolz scrie într-o carte: „Ultima libertate care ne rămâne întotdeauna este atitudinea pe care o adoptăm în anumite circumstanțe.”

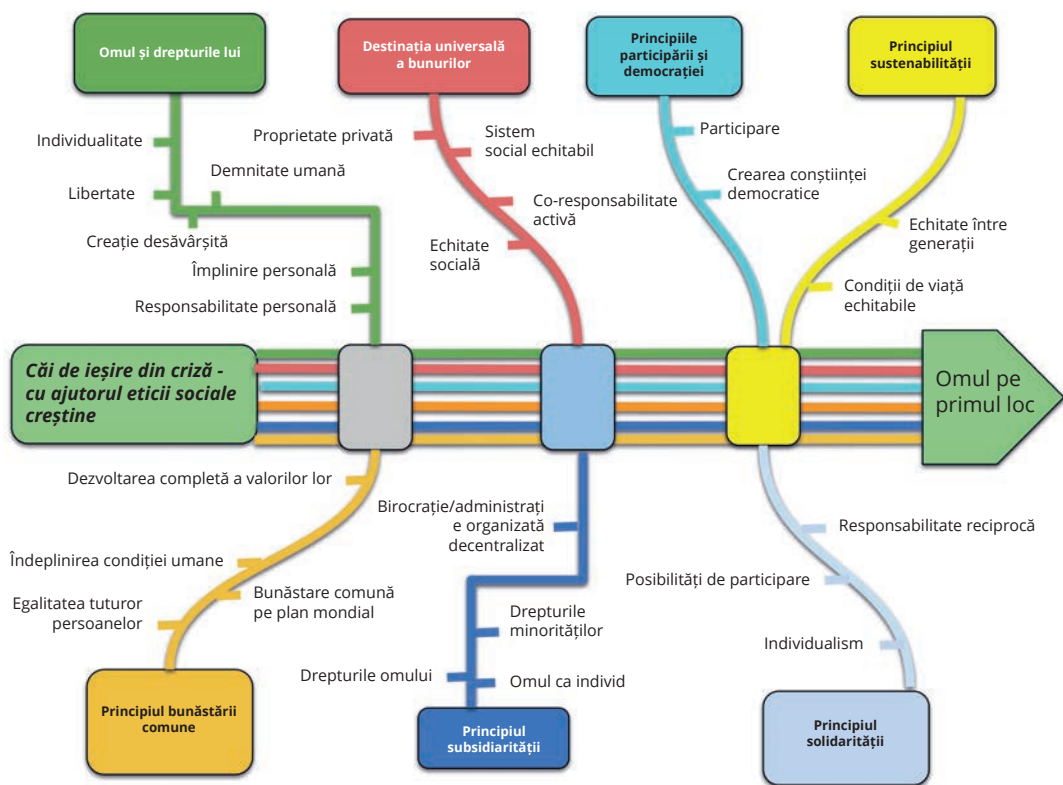
MODULUL 23: SUSTENABILITATE

O civilizație a sustenabilității, în echilibru între concurența economică, protecția socială și păstrarea principiilor de bază ale vieții.

„Schimbarea ecologică, ce este impusă pentru a crea o dinamică a modificării sustenabile, este și o schimbare a comunității”, scrie papa Francisc în enciclica „Laudato si”. Încă înainte ca prin criza coronavirusului să fim toți nevoiți să luăm un „respiro”, datorită mișcării fondate de Greta Thunberg „Fridays for Future” s-au adus în centrul atenției fluviile moarte, pădurile amazoniene defrișate, poluarea devastatoare a oceanelor, calotele glaciare care se topesc, evenimentele de furtuni și inundații și toate celelalte catastrofe climatice.

În mod evident, omenirea se află în fața celei mai mari provocări de generații în raport cu criza climatică. Spațiul nostru vital, „căminul nostru comun”, după cum este numit de papa Francisc, biosfera noastră, se află în fața colapsului. Dacă merge mai departe așa ca până acum, atunci planeta noastră nu va mai continua, atunci nu avem niciun viitor. Într-o carte privind consecințele din criza coronavirusului, trei medici Rudolf Likar, Georg Pinter și Herbert Janig – din Kärnten, regiunea din sudul Austriei, au descris ramificația așa: „Omul poate stabili dacă a meritat această lume și invers dacă nu se desparte mai bine totuși cu un suspin gigantic de această planetă, astfel încât organismele unicelulare să poată începe din nou de la început; cu experimentul nou viața.” Când viitorul omenirii este amenințat efectiv prin modul nostru de a trăi și a ne gospodări, atunci o introducere în știința vieții sociale, socializarea, nu înseamnă umanizarea pentru fiecare în parte și viitorul pentru societate, ci tocmai opusul. Cu privirea asupra situației tensionate a societății umane, Paul M. Zulehner a formulat odinioară: „Se solicită să se includă accesul la modele noi de viață. În speranța de a modifica societatea astfel încât ea să aibă din nou viitor.”

Într-o „nouă normalitate” trebuie să prindem viteză, în direcția unei „economii de piață ecosociale” globale, care caută și găsește un echilibru nou între o concurență echitabilă – care are loc în orice economie de piață, un cadru de reglementare echitabil în statul social și protecția mediului necesară vieții. Numai așa vom ajunge dintr-o „civilizație a supraexploatării” într-o „civilizație a sustenabilității”!

MODULUL 24: ITINERAR ETICĂ SOCIALĂ - CONCLUZIE

În primăvara anului 2020, am invitat să se reflecte asupra valorilor „eticii sociale creștine”. Chiar dacă ne aflăm aparent complet în sistemul pieței economice, avem voie să întrebăm unde dorim să ajungem cu sufletul și

gândirea noastră. În acest sens, etica socială oferă orientări valoroase pentru o „nouă normalitate” – în timpul și după depășirea crizelor.

OMUL PE PRIMUL LOC: Trebuie să ne păstrăm domeniul, pe care nu avem voie să le analizăm sub calculul cost-beneficiu al economiei, pentru că este vorba despre demnitatea umană. Un exemplu în acest sens îl reprezintă darul duminicii.

BUNĂSTARE COMUNĂ: Globalizarea nu trebuie să se orienteze exclusiv după necesitățile economice, ci trebuie să creeze un bine comun universal. Pentru aceasta este nevoie de un cadru de reglementare internațional.

REPARTIZARE JUSTĂ: Fiecare om trebuie să aibă posibilitatea să beneficieze de bunurile pământului necesare dezvoltării lui. Aceasta impune dominarea fricii și lăcomiei și dezvoltarea încrederii reciproce.

SUBSIDIARITATE: În multe familii s-au realizat lucruri grozave în criză. Pentru viitor trebuie garantat spațiul vital economic, social și cultural pentru familii. Și aceasta are nevoie de echilibru social.

DEMOCRAȚIE VIE: Pentru a consolida democrația în UE, nu trebuie să lăsăm UE să decadă într-un proiect al comisarilor, ci noi, ca cetățeni activi, trebuie să ne implicăm politic.

SOLIDARITATE: Pandemiei, care a afectat oamenii complet diferit și a scos la iveală inechitatea, trebuie să îi urmeze o „pandemie a solidarității”, care promovează echitatea, pentru a lăsa solidaritatea să crească.

SUSTENABILITATE: La repornirea motoarelor după recesiunea economică, trebuie să creăm în locul unei „piețe libere” o „piață echitabilă”, care produce un echilibru nou între economie, stat social și protecția mediului.

Fiecare cugetare, fiecare orientare oferă șansa la o schimbare de direcție. În criză s-au manifestat în societatea noastră îndeosebi trei deficite: lipsa de echitate, lipsa de comunitate și lipsa de sens. Dar în spatele acestor amenințări devin vizibile noi „semne de viață”, pe care Paul M. Zulehner la numește „semne ale cerului”. El încurajează să se privească în față: „Aprofundați viața voastră, părăsiți închisoarea îngustă a fricii voastre și deveniți oameni care iubesc cu adevărat solidar!”

„Etica socială creștină”, valorile și principiile noastre, formează farurile călăuzitoare și compasul politicii noastre sindicale. Pornind de la acest fundament trebuie să găsim răspunsuri noi pentru secolul XXI și pentru depășirea crizelor actuale. Provocările globale moderne sunt: digitalizare, dezvoltare demografică, globalizare, schimbarea climatică și menținerea păcii și a democrației. La implementare, sindicatele creștin-sociale și mișcările angajaților se bazează pe omul cu demnitatea lui inviolabilă, nu pe ideologii. Construim pe angajamentul unităților mici, nu pe acțiunea aparatelor anonime. Pentru că nu dorim o societate de egoiști, susținem cooperarea!

Capitolul 3: ACȚIUNE

Conform celor trei pași ai lui Joseph Cardijn, ACȚIUNE înseamnă: Cele două capitole anterioare (VEDERE/JUDECARE) duc neapărat la acțiune, la pledoaria pentru acei oameni, care au fost înșelați în ceea ce privește drepturile lor și șansa lor la viață. Pentru sindicatele creștin-sociale valorile trebuie și au nevoie nu numai de înfrumusețare, ca stelele aurii de pe fundalul albastru într-o boltă a bisericii baroce. Doar această acțiune dezvăluie în ce măsură sindicatele creștin-social pun în practică cu adevărat aceste valori!

În continuare, sunt numite trei priorități, în cazul cărora organizațiile noastre membre EZA se vor implica și mai mult în „dialogul social” din țările lor:

- A DEVENI MAI DIGITAL: Viitorul muncii în era digitală
- A DEVENI MAI VERDE: Economie de piață ecosocială ca model al viitorului
- A DEVENI MAI SOCIAL: familie; echilibru între viața profesională și familie

„Nimic pe lume nu este mai puternic ca o idee căreia i-a venit vremea” (Victor Hugo): Când noi – după depășirea crizei actuale – nu dorim să cădem iarăși în „modelele vechi” ale modului nostru de a trăi și a ne gospodări, pentru că această formă de viață amenință viitorul planetei noastre Pământ, atunci trebuie să începă un proces de schimbare. În epoca muncii digitale a viitorului vor exista profiluri ocupaționale complet noi, care au nevoie de condiții cadru corespunzătoare. Etapele introduse deja de Comisia Europeană pentru atingerea obiectivelor climatice trebuie promovate energic pe de o parte, pe de altă parte sarcinile și costurile astfel asociate trebuie repartizate pe cât posibil de echitabil. Și nu este nicio co-

incidență că și planul de dezvoltare al guvernului SUA prevede ca al treilea pilon o consolidare a familiilor, pentru că aici s-a manifestat tot mai deschis un dezechilibru. Europa va merge și pe viitor pe un traseu propriu, care ne deosebește evident de alte spații economice, spre exemplu de SUA sau China. Direcția în care trebuie să ducă acest parcurs este realizată împreună și de organizațiile membre EZA. Ele se vor implica în dialogul social din țările lor și în acest sens se vor încuraja reciproc în rețeaua EZA.

A DEVENI MAI DIGITAL: Viitorul muncii în era digitală

Universul muncii se modifică substanțial. Producția industrială nu mai este de multă vreme singurul domeniu care este modificat masiv prin digitalizare. Digitalizarea pătrunde între timp în toate domeniile muncii și vieții.

Ritmul transformării digitale a tuturor domeniilor vieții este enorm și provocările sunt mari. Multe forme de muncă își pierd dependența de loc și de timp. Această măsură ridicată de flexibilizare posibilă ascunde, pe lângă șanse mari, și multe riscuri. Și mai multe activități vor putea fi realizate pe viitor de mașini. Activități care până acum erau rezervate specialiștilor cu calificare înaltă. Produse software sofisticate vor putea procesa în viitorul apropiat multe procese decizionale prin analiza (tot mai multor) date digitale existente și ușor disponibile. Roboții învață să simuleze abilități cognitive și să arate empatie.

MODULUL 25: Revoluția digitală

Cantitatea de date disponibilă crește permanent cu o viteză tot mai mare. Datele sunt materia primă a secolului XXI. Big Data este cuvântul cheie, care ne întâmpină aici tot mereu. Digitalizarea tuturor domeniilor vieții permite o privire complet nouă asupra stărilor de fapt. Această dezvoltare se află abia la început. La începutul revoluției digitale!

Anumite cifre ilustrează schimbarea bruscă în care tocmai ne aflăm: La fiecare cinci ani se dublează cunoștințele disponibile la nivel mondial. În anumite domenii, acest lucru durează chiar doar nouă luni. Jumătate din aceste cunoștințe dobândite rămâne actuală numai maximum patru ani. În ceea ce privește progresul în tehnologie, Comisia Europeană prevede că deja până în zece ani circa 80% din tehnologiile aplicate astăzi vor fi înlocuite cu altele noi. Profiluri ocupaționale se vor modifica sau ar putea să dispară complet.

Efecte asupra mediului de lucru

În producția industrială și în generarea bunurilor materiale, mașini și roboți controlați prin computer preiau procesele de producție tot mai frecvent și tot mai ample, care în trecut erau realizate de mâna omului. Profiluri ocupaționale se vor modifica în continuare esențial sau vor dispărea complet. Exemple: sculer, mecanic, strungar, tipograf etc.

Pe de o parte, prin aceasta există posibilitatea să se aducă înapoi relocările producției din țări cu salarii mici, pe de altă parte locurile de muncă nou apărute nu compensează pe cele restructurate; de productivitatea crescută profită numai puțini.

Tot mai multe procese de muncă sunt rezolvate prin programe software. Deciziile care în trecut erau luate de specialiști cu o înaltă calificare, sunt doborâte prin programe software pe baza unei abundențe a informațiilor disponibile digital.

Munca poate fi separată de loc și timp în aproape toate domeniile și branșele. Din aceasta urmează un plus de flexibilitate (program de lucru etc.), care în cazul ideal poate fi în beneficiul angajaților, cât și al angajatorilor. Două domenii tematice devin din ce în ce mai importante:

Teleworking: Între timp există reglementări foarte bune în multe contracte colective de muncă, cât și în aparatul bugetar pe bază legală, care

în esență se bazează pe faptul că teleworking poate fi introdus numai în acord reciproc. Reguli stricte trebuie respectate în acest sens.

Crowdsourcing sau chiar și **crowdworking**: Noțiunea Crowdsourcing este o creație de cuvinte din CROWD und OutSOURCING. Aceasta spune deja mult – este o posibilitate pentru companii să externalizeze subcontractorilor activități care pot fi rezolvate cu computerul. Acest model nu cunoaște limite de branșă. În principiu, orice lucrare, care poată fi rezolvată cu computerul este „aptă de crowdsourcing”. Companiile mici și mijlocii folosesc tot mai mult această posibilitate și, prin aceasta, optimizează costurile – în detrimentul locurilor de muncă fixe. Prin situația concurenței globale se naște o luptă a prețurilor complet nereglementată, prin aceasta amenință o sărăcire a raporturilor de muncă. În centrul atenției se află mai mult și exclusiv productivitatea. Omul din spate abia mai este perceput încă.

Posibilități ample de control necesită prevederi ample de protecție. Trebuie să se asigure că măsurile de control care ating demnitatea umană sunt interzise. Prin dezvoltările descrise se pierd foarte multe locuri de muncă. Se pleacă de la premisa că apar evident mai puține locuri de muncă noi.

Chiar dacă roboții vor putea să simuleze pe viitor și abilități umane mai complexe, contribuția umană în multe profesii va fi totuși de neînlocuit. Astfel, digitalizarea – tocmai în domeniul sănătății și cel social – poate fi o șansă pentru grupe profesionale, care în prezent sunt foarte încărcate.

MODULUL 26: Problemele centrale ale digitalizării

Într-o expunere foarte apreciată, Konrad Paul Liessmann a reținut privind subiectul: „Un lucru se poate spune cu siguranță, noi navigăm – și așa spune că acest lucru este un avantaj mare – într-o societate în care, după ce așa de multe activități pot fi rezolvate mecanizat, noi de fapt trebuia

să putem realiza un plus de libertate, un câștig de generozitate, un plus de tihnă. Și vă pun întrebarea: De ce nu simțim nimic din acestea? De ce nu simțim nimic din faptul că am automatizat procesele noastre de producție industrială, că am lăsat să curgă înfinit de multă creativitate în economia noastră, obiectivul întregii automatizări. Și aceasta a fost și o idee a burgheziei, a burgheziei economice. De la început a existat ideea de a descongiona omul de muncă. Aceasta înseamnă atunci, de ce prin societatea noastră nu vedem o ușurare mare că datorită productivității noastre tehnice avem acum mai multe posibilități să ne dedicăm lucrurilor esențiale ale vieții noastre, existenței noastre?”

Probleme centrale:

Unde are loc CREAREA DE VALORI și unde se duc banii?

În locul lanțului de creare a valorilor anterior rigid, în viitor vor rezulta rețele dinamice de creare a valorilor prin digitalizare. Platformele furnizorilor de prestări servicii generează plus valoare în aproape toate țările lumii. Trebuie să se asigure că se realizează și o plată corespunzătoare a contribuțiilor și banii nu se pierd în „paradisuri fiscale”. În plus, trebuie să se asigure o situație egală a concurenței cu furnizorii naționali (contribuțiile de asigurare socială etc.).

Cum se distribuie echitabil PROFITUL din utilizarea muncii și utilizarea mijloacelor de producție?

Dacă regresează profitul din utilizarea muncii și crește acela din utilizarea mijloacelor de producție, trebuie găsite căi noi, pentru a repartiza echitabil acest profit. Această problemă a repartizării trebuie clarificată pentru binele tuturor. În acest sens, nu este permis să existe tabuuri.

Cum va fi asigurată FINANȚAREA sistemelor de asigurare socială pentru viitor?

Chiar dacă pe viitor va exista mai puțină muncă, finanțarea sistemelor de asigurare socială trebuie garantată. Aceasta înseamnă generarea de noi posibilități de finanțare. Finanțarea actuală conectată cu munca plătită este formulată prea strâns.

MODULUL 27: Domenii de acțiune ale digitalizării

De circa 150 ani, rețeaua noastră socială din Europa este legată de contractul de muncă. Atât în contracte individuale, cât și în contracte colective de muncă angajatorii și angajații se obligă, pe lângă salariul pentru munca prestată să plătească impozite pentru stat și contribuții de asigurări sociale. În multe state europene sunt suportate astfel solidar și împreună riscurile de viață boală, vârstă, șomaj și accident într-un sistem de asigurare socială – frecvent autoadministrat. Dacă se adevăresc prognozele despre înlocuirea numeroaselor locuri de muncă plătite prin roboți și computere, acest sistem social ar fi în pericol major.

În era digitală este posibilă munca în multe domenii în orice loc și la orice oră, ea necesită numai un acces la internet. Însă acest lucru ridică numeroase întrebări noi:

Pe viitor, cine va fi angajator sau angajat? La fiecare comandă prin internet, se materializează un raport de muncă valabil legal? În ce state naționale se vor plăti pe viitor impozite și contribuții sociale, când munca va fi repartizată global prin internet?

Prin abundența exorbitantă de date disponibile, protecția sferei private trebuie privită într-o lumină complet nouă. Fiecare om are dreptul să decidă personal cu privire la utilizarea datelor care privesc persoana lui. Protecția acestui drept trebuie să rămână sub supravegherea statului și să reprezinte o componentă a statului de drept. Sindicatele trebuie să exploateze amplificat tehnicile noi (internet, digitalizare etc.) și să dezvolte metode complet noi de organizare. Pe de o parte, ele pot să combată cu

punerea la dispoziție a informațiilor cantitativ valoroase (de exemplu: toate contractele colective de muncă actuale) informațiile false țintite („Fake News”). Pe de altă parte, pentru campanii și acțiuni de protest pot fi folosite mai bine și canalele online. Mai mult decât atât, internetul oferă pentru organizațiile membre posibilități complet noi de participare (de exemplu: modificarea corespunzătoare a formei de organizare, sondaje de opinie, voturi etc.). O atenție deosebită trebuie îndreptată în plus spre faptul că, în diferite sectoare, digitalizarea progresează cu viteze complet diferite.

Este o sarcină importantă pentru toate democrațiile să se asigure că pentru toți cetățenii este garantat un acces liber la internet. În plus, statele trebuie să investească atât în dezvoltarea continuă a infrastructurii (cablu de fibră de sticlă, rețea 5G etc.), cât și în forme complet noi de educație. Conform prognozelor, peste 50% din copiii care încep astăzi școala, după terminarea școlarizării lor (în 12 ani) vor lucra în profesii care astăzi nici nu există.

Deși în era digitalizării, „dialogul social” crescut în toată Europa de peste 100 ani este pus tot mereu sub semnul întrebării, reiterează importanța acestui instrument. Noi suntem încrezători în acest sens în principiile europene proclamate în noiembrie 2017 cu privire la drepturile sociale ale Uniunii Europene.

Domenii de acțiune

- Digitalizarea trebuie să îmbunătățească viața tuturor și nu trebuie să fie un program de înmulțire a banilor pentru câțiva oameni, care acumulează o bogăție nemărginită.
- Programele de computer și roboții, fie ei chiar și dezvoltați sofisticat, nu pot înlocui întrebările de etică și valori în sistemul economic. Aceasta înseamnă că omul trebuie să rămână în centrul tuturor acestor dezvoltări.

- Calificarea și specializarea dobândesc o importanță centrală. Posibilitățile în această privință trebuie extinse. Acest lucru include dezvoltarea amplă de bandă largă, precum și dotarea școlilor cu cele mai bune mijloace auxiliare tehnice sau crearea locurilor de muncă digitale conform cu vârsta.
- Deoarece tot mai multă muncă este rezolvată de computere, mașini controlate de computere, roboți și programe software, timpul de lucru rămas trebuie repartizat echitabil. Cu aceasta, discuția privind programul de lucru trebuie purtată din nou.
- Finanțarea sistemelor de asigurare socială trebuie așezată pe o bază mai extinsă. Finanțarea raportată în prezent exclusiv pe munca plătită este limitată și de neajuns. Trebuie să se garanteze că concernele care produc în Europa plătesc pentru cifrele de afaceri din Europa contribuția lor la finanțarea sistemelor de asigurare socială.

Domeniile de acțiune cele mai importante prezentate trebuie discutate într-o dezbatere socială completă la nivel european. Timpul presează și avem nevoie cât de repede posibil de soluții acceptabile, care aduc îmbunătățiri pentru toți oamenii. Modelul social european trebuie garantat și dezvoltat cu ajutorul posibilităților care rezultă prin digitalizare. Dezvoltarea în continuare a modelului european al „economiei sociale de piață” într-o „conomie de piață ecosocială” câștigă o semnificație enormă în fața acestui fundal.

A DEVENI MAI VERDE: Economie de piață ecosocială ca model al viitorului

La al 2-lea Conciliu Ecumenic European din Graz s-a spus deja în 1997: „Noi suntem (întâmplător) prima generație într-o istorie lungă a omenirii, căreia îi este îngăduit să privească Pământul din spațiu. Începem să învă-

țăm că această planetă este mică, finită și vulnerabilă, în timp ce eram obișnuiți să o considerăm o lume nesfârșită’.”

Prin urmare, trebuie să începem să dezvoltăm o „gubernare globală”, care poate depăși fundamentalismul de piață global și care duce la o realizare a unei „economii de piață ecosociale” la nivel mondial. Pentru aceasta trebuie materializate treptat „Sustainable Development Goals” ale ONU convenite la nivel mondial. Combaterea sărăciei în lume nu trebuie să se facă din milă, ci este o necesitate umanitară. Politica de dezvoltare astfel înțeleasă cuprinde demolarea barierelor de dezvoltare politice globale, precum și edificarea unei cooperări de parteneriat în scopul soluției la provocările globale. Astfel ea se poate dovedi drept programul cel mai eficient posibil din prezent de pace și promovare economică pentru deceniile următoare.

MODULUL 28: Crize amenințătoare

La începutul secolului XXI nu este încă suficient de clar dacă noi aparținem unei generații de oameni, care a trăit numai întâmplător trecerea de la un mileniu la altul sau dacă acest „mileniu” reprezintă concomitent o trecere de la o eră la alta, comparabil oarecum cu trecerea din Evul Mediu în epoca modernă.

Cercetarea viitorului enumeră o serie de crize ale omenirii. Ossip Flechtheim, un fondator al futurologiei, numește în publicațiile sale șapte provocări existențiale: cursa de înarmare și războiul, explozia populației și foamete, amenințarea și distrugerea mediului înconjurător, criză economică și excedent, deficitul democratic și represiunea, criza culturală, criza familiei și pierderea identității individului.

De asemenea, autorul german Henrik Müller scrie bloguri periodice în „Müllers Welt” (Lumea lui Müller), ajunge în juxtapunerea sa de penurii și virtuți la cifra biblică șapte, când reflectă la ceea ce amenință viitorul nostru și cum putem noi să ne opunem acestor amenințări. El descrie „era

unei schimbări mari” ca una care ar fi caracterizată de trei tendințe mari, care se consolidează reciproc și se suprapun:

- Globalizarea pune în pericol stabilitatea politică, pentru că în statele nedemocratice cetățenii revendică mai mult drept de opinie și în țările vestice foarte dezvoltate repartizarea inegală progresivă a veniturilor, averii și șanselor subminează încrederea în sistemul politic liberal.
- Schimbarea demografică cu rate de natalitate descrescătoare la o speranță de viață crescătoare duce la faptul că îmbătrânirea societății a progresat rapid în mari regiuni ale lumii.
- Criza climatică se agravează. Creșterea rapidă a consumului resurselor și emisiilor amenință să depășească toate prognozele anterioare legate de schimbarea climatică.

Elementul comun al tuturor acestor descrieri este că omenirea se află în fața celei mai mari provocări de generații. Spațiul vital, biosfera pare să fie distrus; colapsul sistemului ecologic este în creștere și anumiți cercetători sunt de părere că nu mai poate fi oprit. În cazul în care continuăm așa ca până acum, nu vom mai putea continua mult timp!

În deceniile de la al Doilea Război Mondial, inițial în Europa vestică, s-a stabilit un mod de a trăi și a gospodări, pe care îl denumim în general ca „economie de piață socială”. Odată cu căderea „Cortinei de fier”, care a împărțit în jumătate Europa timp de decenii, și acele țări din Europa centrală și estică, unde timp de decenii au avut de suferit sub dictatura comunistă, doreau să se dezvolte în această direcție. Mulți sindicaliști din aceste țări reformate descriu însă parcursul ultimilor ani ca „greșeala lui Columb”. Cu aceasta, ele se referă la faptul că Cristofor Columb a căutat o cale navigabilă spre India, însă a debarcat în America. Țările reformate voiau să se îndrepte spre Europa – și ar fi debarcat, de asemenea, în America! Cu crizele economice globale au apărut însă raționamente de bază

în fundal și „strategii de reflecție” pentru multe guverne practica actuală. Când noi ca societate – la toate dezvoltările și amenințările abordate – nu dorim să debarcăm în „Vestul sălbatic”, unde odinioară guvernau anarhia și forța armelor, nu ne rămâne decât în ce direcție dorim de fapt să ne dezvoltăm. Exploratorii sunt indispensabili la astfel de decizii privind direcția. În Austria, Josef Riegler a fost ministru al agriculturii și vicecancelar și este un vizionar cunoscut în toată Europa, a propus cu conceptul „economiei de piață ecosociale” o direcție, care se poziționează cu scop între acele concepte care au eșuat evident în secolul 20.

Aproape că impune comparația cu folosirea focului. Focul poate mistui orașe întregi, însă, când este controlat, este indispensabil în cuptorul de acasă pentru mesele calde. Piața cunoaște numai cerere și ofertă, dacă nu este împlânzită, oamenii și societăți întregi sunt distruse – sau, după cum descrie Hans Magnus Enzensberger în eseul său „Marea migrație”: „Chiar și în societățile bogate fiecare dintre noi poate fi mâine inutil. Încotro cu el?” Domesticirea pieței este deci o cerință complet esențială – și se găsește în fiecare publicație despre dezvoltarea economiei de piață „sociale” în economia de piață „ecosocială”. Eșuarea celeilalte extreme, unde economia planificată controlată de centrale ale partidului comunist doreau să înlocuiască piața, este așa de clară, încât aproape că nu mai trebuie explicată în afara Coreei de Nord. Dar și aici este abordată imaginea umană, pentru că libertatea și drepturile omului, respectiv pierderea lor trebuie să fie un criteriu esențial de evaluare a tuturor conceptelor politice.

MODULUL 29: Găsirea unui nou echilibru

În mod captivant cu cifra șapte se abordează și o referință la dimensiunea religioasă la diverși autori. În biblie, șapte este suma numărului divin trei (treimea) și a numărului pământesc patru (patru puncte cardinale) și se referă întotdeauna atotcuprinzător la cer și pământ, sau după cum se spune în crez: toate cele văzute și nevăzute. În cartea „Christen in der Ar-

beitswelt" (Creștini în universul muncii), în care sindicaliștii creștini din Austria au publicat discursuri și eseuri ale lui Paul M. Zulehner, acesta vede „situația critică a societății umane” asociată indivizibil cu întrebări existențiale. Când viitorul omenirii este amenințat efectiv prin modul nostru de a trăi și a ne gospodări, atunci o introducere în știința vieții sociale, socializarea, nu înseamnă umanizarea pentru fiecare în parte și viitorul pentru societate, ci tocmai opusul. Așa formulează Zulehner: „Când societatea noastră rămâne așa cum este, atunci atât umanizarea fiecăruia în parte, cât și viitorul omenirii sunt în pericol. Într-o astfel de perioadă nu trebuie să se facă socializare, ci contra-socializare. Se cere nu să se introducă în modelul de viață tradițional, ci să se includă accesul la alții (vechi și noi) în speranța de a scoate în evidență un astfel de om rezistent, care – întotând împotriva curentului – devine om și prin aceasta că dezvoltă modele de viață noi, de asemenea poartă speranța cu sine că societatea se modifică și are viitor.” Zulehner vede amenințat viitorul oamenilor îndeosebi prin trei pericole: lipsa de echitate, lipsa de comunitate și lipsa de sens. Într-o viziune unitară, care include imaginea umană și religia, în spatele acestor amenințări pot fi văzute „semne de viață” noi, care nutresc vise de supraviețuire pentru o viață demnă. El intuiește în ce direcție trebuie să se dezvolte societatea noastră, dacă ea (mai) vrea să aibă viitor.

Pe lângă împlânzirea pieței prin condiții-cadru sociale și ecologice, cu „economia de piață ecosocială” se abordează întotdeauna și echilibrul. În programul principal al sindicaliștilor creștini din Austria se spune: „Obiectivul economiei de piață ecosociale se află în echilibru între o economie orientată spre performanță, solidaritate socială și protecția mediului înconjurător.” Pe lângă aceste caracteristici principale, împlânzirea pieței și echilibrul, se abordează în esență imaginea noastră umană și viziunea noastră asupra lumii. Tomas Sedlacek explică în cartea sa: „Economia binelui și a răului”: „Încă nu am găsit ceea ce râvnesc.” El descrie societatea noastră ca o societate care nu doar că nu știe cum ar putea să obțină satisfacție, ci în care aceasta nici nu ar fi deosebit de dezirabilă.

În „Așteptându-l pe Godot” al lui Becket se spune:

VLADIMIR: Spune, chiar dacă nu este adevărat.

ESTRAGON: Ce să spun?

VLADIMIR: Spune: Sunt mulțumit.

ESTRAGON: Sunt mulțumit.

VLADIMIR: Și eu.

ESTRAGON: Și eu.

VLADIMIR: Noi suntem mulțumiți.

ESTRAGON: Noi suntem mulțumiți. Tăcere. Ce ar trebui să facem acum, dacă suntem mulțumiți?

VLADIMIR: Îl așteptăm pe Godot.

Când economia își pierde obiectivul, ne mai rămâne un singur lucru: creștere – o creștere care nu se cunoaște decât pe sine, pentru că nu are niciun obiectiv ca etalon. O astfel de creștere este conectată printr-un sentiment de neorânduială cu absurditatea și lipsa de fundament. Sedlacek își încheie cartea cu provocarea că economiștii ar trebui să se gândească la întrebarea „Ce este omul conform opiniei noastre?”. Este evident că întrebarea rezonează cu condiția umană în toate dimensiunile. Prin urmare, „economia de piață ecosocială” nu este numai un model de viitor care trebuie luat în serios, ci un „model de viață”, conform căruia trebuie demontate obiceiurile anterioare, astfel încât să trecem de la o „civilizație a supraexploatării” la o „civilizație a sustenabilității”. Pentru că este vorba pur și simplu despre supraviețuirea noastră!

MODULUL 30: Șansa climei

Dacă vrem să fim din nou „sustenabili”, trebuie să prindem viteză în direcția unei „economii de piață ecosociale” globale, care caută și găsește un echilibru nou între o concurență echitabilă – care are loc în orice economie de piață, un cadru de reglementare echitabil în statul social și protecția mediului necesară vieții. Numai așa vom ajunge dintr-o „civilizație a supraexploatării” într-o „civilizație a sustenabilității”!

Pentru a obține un cadru de reglementare global, este nevoie de o dezvoltare sustenabilă, în loc de una recuperatoare:

- cooperare de parteneriat justă la toate nivelurile,
- consolidarea posibilităților de decizie și organizare ale țărilor partener,
- promovarea „Good Governance” și combaterea corupției,
- forme coordonate și orientate spre bază ale utilizării mijloacelor,
- finanțare adecvată.

Probabil că propoziția „în fiecare criză se ascunde și o șansă” a fost deja suprasolicitată. Însă acum trebuie să se exploateze șansa și, în loc să se demonstreze, în sfârșit să se rotească energic la volanul politicii. Ca obiectiv ambițios, Comisia Europeană numește scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030 cu 40% și aspiră ca UE să fie neutră din punct de vedere al emisiilor de CO₂ până în 2050. Acest obiectiv ambițios, dar fezabil nu se poate atinge prin restricții și interdicții atotcuprinzătoare. Cu atât mai mult, trebuie să dezvoltăm modelul european al unei „economii de piață sociale”, care ne deosebește vădit de SUA și China, într-o „economie de piață ecosocială”. În același timp, trebuie incluse obiectivele ONU pentru dezvoltare sustenabilă („sustainable goals”). O trecere spre

neutralitate CO2 trebuie să cuprindă toate ramurile economice. Prin investiții ecologice se vor crea domenii noi ale creșterii economice și locuri de muncă, de exemplu în reabilitarea clădirilor.

În acest mod, reducerea emisiilor pentru un viitor sustenabil al planetei noastre poate deveni o „șansă a climei” și poate crea chiar locuri de muncă.

A DEVENI MAI SOCIAL: familie; echilibru între viața profesională și familie

„Suntem provocați, pentru că universul muncii moderne solicită așa de multă flexibilitate, încât familia și viața profesională sunt dificil de reconciliat”, este scris în programul de principiu al sindicaliștilor creștini din Austria privind echilibrul între viața profesională și familie. Și mai departe: „Presiunea progresivă în universul muncii în ceea ce privește flexibilitatea, precum și mobilitatea are drept rezultat faptul că există tot mai puțin timp pentru viața de familie. Prin urmare, universul muncii și legislația muncii trebuie configurate, astfel încât să fie disponibil suficient loc pentru familie și pentru atribuțiile sale.”

MODULUL 31: Familii în criză

Din timpuri străvechi, familia a format modelul de viață al conviețuirii sociale a oamenilor. Era o protecție de-a lungul generațiilor, sub el au mâncat împreună multă vreme copiii, adulții, bătrânii. Sub acoperiș nu domnea întotdeauna pacea și armonia, dar oferea protecție. Acum, prin creșterea permanentă a flexibilității și mobilității, acest acoperiș pare distrus.

Când în etica socială creștină, condiția umană este descrisă ca „viața în relație”, atunci cu modelul flexibilității și mobilității progresive în universul muncii se pune natural întrebarea cum să reușească pe viitor căsnicia/parteneriatul și familia.

„Împotriva dorinței profunde după relații reușite se află frica de faptul că angajamentele constrâng, că ar putea să restricționeze libertatea. Ca reacție la aceasta, oamenii încearcă să devină pe cât posibil independenți. Independența individuală și interesele proprii devin valori călăuzitoare în societate, în spatele cărora demnitatea altora și semnificația relațiilor interpersonale și a solidarității sociale devin mai puțin importante. În acest sens, nu percepem mereu cât de mult ajung oamenii să se izoleze astfel și să răcesc din punct de vedere uman.” (Cuvânt social ecumenic al bisericilor Austriei, 73).

MODULUL 32: Locul educației este familia

Familia are o semnificație centrală pentru fiecare om. „În familie domină o atmosferă a vieții, în care copilul își poate dezvolta abilitățile, unde devine conștient de demnitatea lui și se poate pregăti pentru dezbateră cu un destin unic și irepetabil.” (Ioan Paul II., Centesimus annus, 39).

În educație, familia formează omul: Acolo se decide ce limbi vorbim, ce cetățenie deținem, cărei religii îi aparținem, ce stil de viață considerăm ca „valoros” și aspirăm la acesta... În acest mod, familia joacă un rol inițial și de neînlocuit pentru educația copiilor.

Prin aceasta, părinții sunt primii, dar nu și singurii educatori ai copiilor. Așadar se subliniază și necesitatea unei colaborări strânse a tuturor instituțiilor de educație, în special colaborarea între familii, grădiniță și școală.

MODULUL 33: Politica familiei creștin-sociale

Europa trebuie să devină mai orientată spre familie: Pe lângă măsurile fiscale deja aplicate, în legislația muncii trebuie implementate măsuri pentru un echilibru mai bun între viața profesională și familie. În plus, pentru familiile tinere trebuie să se creeze locuințe mai bine promovate în condiții accesibile. Luând în considerare libertatea de alegere a părinților, trebuie să se creeze instituții de îngrijire a copiilor orientate în funcție de necesitate.

De asemenea, trebuie să se ia măsuri urgente pentru rezolvarea lipsei taților. În ansamblu, beneficiile familiale trebuie să fie evident extinse.

Avem nevoie de spații de locuit destinate familiilor, în care copiii pot să crească în siguranță. Privim familia ca pe o comunitate importantă în esența naturală a omului, înființată de noi înșine cu copiii. Aceasta este un fundament esențial al societății noastre. Astfel, considerăm o obligație a societății să i se faciliteze familiei îndeplinirea atribuțiilor ei. Noțiunea de familie include orice formă de conviețuire cu copiii, precum căsătoria, parteneriatul și părinții singuri. Familia oferă copiilor spațiu să crească în siguranță. Aici se pun bazele comportamentelor, precum încredere, dragoste, recunoștință și solidaritate. Aici se depășesc crize și se exersează generozitatea, solidaritatea – chiar și între generații – este pusă în practică.

Accelerarea vieții și suprasolicitarea rezultată adesea din aceasta, pierderea pe furis a perioadelor de odihnă socială comună și posibilitatea pentru mișcări umane fără scop prejudiciază și pun în pericol conviețuirea umană. Prin urmare, este indispensabil să se creeze spații de viață pentru familie, căsătorie și parteneriat, care fac să trăiască sensul profund al comunității în afara vieții profesionale.

Familia ca forță creatoare a vieții sociale

Din aceasta rezultă trei cerințe:

- Familia are nevoie de un spațiu de viață asigurat economic: pentru că familiile prezintă pentru societate un serviciu de neînlocuit, dezavantajele economice ale familiilor – în special în cazul familiilor cu mulți copii și părinții singuri – trebuie compensate.
- Familia are nevoie de spațiul ei de viață social: în cazul unui univers al muncii care să ia în considerare familia, îndeosebi programul de muncă trebuie conceput, astfel încât părinții și copiii să poată petrece mai mult timp împreună. Managementul economic modern și flexibil trebuie să aibă ca obiectiv compatibilitatea familiei și vieții profesionale pentru tați și mame.
- Familia are nevoie de un spațiu de viață cultural: căsătoria și familia ajung nu numai în deficite economice și într-o sărăcire a spațiului lor de viață social. Politica de familie trebuie să facă tot posibilul pentru a garanta familiilor toate acele ajutoare la nivel economic, social, educațional, politic și cultural, de care au nevoie pentru a putea să își îndeplinească toată responsabilitatea într-o modalitate demnă uman.

Susținem protecția și promovarea familiei, în special printr-o

- configurare a mediului care încurajează familia, prin crearea locuințelor corespunzătoare, respectiv a căminelor proprii, a locurilor suficiente pentru joacă și sport, a unui număr suficient de instituții de îngrijire a copiilor, precum și promovarea tuturor inițiativelor autoajutorării de vecinătate,
- recunoașterea priorității educației copiilor în cadrul familiei, care poate să ofere omului în creștere siguranță, apartenență la comunitate și conștiința răspunderii democratice,
- garanția capacității economice a familiei prin consolidarea măsurilor de asistență, precum și o favorizare fiscală adecvată a susținătorilor familiei,

- importanța familiei în universul muncii,
- recunoașterea conducerii unei gospodării și a educației copiilor ca o activitate similară profesiei remunerate.

Când o politică de familie puternică implementează aceste cerințe, familia poate să fie și pe viitor o forță creatoare a vieții sociale.

MODULUL 34: Rețea internațională – EZA

Sindicatul creștin-social și mișcările angajaților sunt asociate de peste 30 ani într-o „rețea de parteneriat”. Și această rețea este în curs de dezvoltare permanentă, are viitor!

Rețeaua noastră EZA este susținută de credința clară pentru solidaritate internațională. În acest sens, este vorba despre libertate și democrație, despre garantarea drepturilor omului și efortul activ pentru pace în lume. Membrii noștri luptă pe toate planurile – mai ales cu mijloacele dialogului social – pentru interesele angajaților și doresc să creeze echitate socială. Pentru a putea îndeplini această sarcină fără piedici și fără alte interese, ei se străduiesc pentru cea mai mare independență posibilă și conectează rețelele internaționale în toată Europa.

Un exemplu extraordinar de solidaritate internațională i-a reușit FCG în 1980: în Europa au fost înăbușite brutal de tancurile armatei sovietice primele încercări de libertate și democrație – precum 1956 în Ungaria și 1968 în „Primăvara de la Praga” din fosta Cehoslovacie. Când în vara lui 1980 în fabrica Danziger Leninwerft angajații polonezi au făcut grevă, secretarului federal de atunci al uniunii sindicale creștin-socială din Austria, Günther Engelmayer, i-a reușit să depășească toate barierele și să pătrundă la conducerea pichetelor de grevă. Acolo, Engelmayer s-a putut întâlni cu Lech Walesa, șeful muncitorilor și i-a înmânat o sumă de bani semnificativă ca ajutor solidar din Austria. În timp ce sindicatele dominate socialist

din Europa vestică întrețineau încă contacte bune cu sindicatele comuniste din blocul estic, sindicaliștii creștini erau deja activi la alcătuirea sindicatelor noi, libere. Din acest angajament s-au dezvoltat contacte permanente cu sindicatele noi din Europa Centrală și de Est. Astfel, Centrul Austriac pentru Formarea Angajaților (ÖZA) a organizat împreună cu EZA și cu sprijinul UE în primăvara anului 1989 – încă înainte de căderea comunismului – prima conferință KGZE din Viena. „Conferința pentru cooperare sindicalistă din Europa” a dat sindicatelor noi încă înainte de căderea „Cortinei de fier” un impuls puternic.

Asocierile internaționale ale sindicatelor europene, spre exemplu în „World Organisation of Workers – WOW” și în EUROFEDOP (Europese Federatie van het Overheids personeel) sunt alte exemple pentru rolul activ al rețelei EZA, în care dezvoltarea sindicatelor libere și creștine este promovată conform motto-ului „De la sponsorizare spre parteneriat!”.

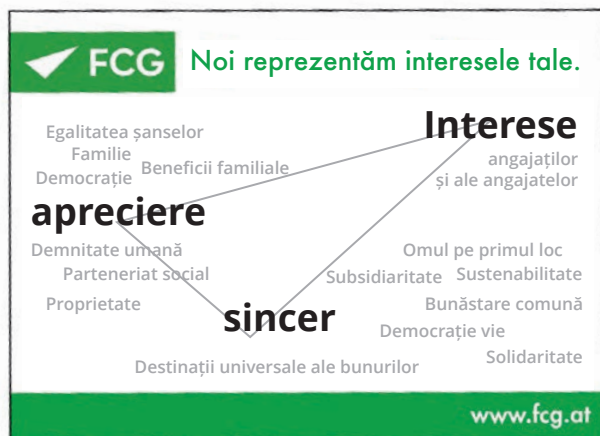
MODULUL 35: Creștin-social ca marcă

De multe decenii VERDE este culoare de identificare a sindicatelor creștin-sociale din Europa și chiar și din Austria. Aceasta nu doar pentru că în paleta de culori VERDE este culoarea complementară a ROȘULUI, ci și pentru că în calitate de sindicaliști creștin-sociali ne disputăm cu credința noastră într-o „economie de piață ecosocială”, pe lângă lupta pentru drepturile angajaților, de asemenea, și în special pentru păstrarea principiilor fundamentale ale vieții pentru generațiile viitoare. Pe lângă împlânzirea pieței globalizate în secolul XXI prin condiții cadru sociale și ecologice este nevoie de un echilibru nou în triunghiul intereselor între o economie orientată spre performanță, solidaritate socială și protecția mediului înconjurător!

Triunghiul nostru susține și aprecierea sinceră a intereselor.

- Garantăm respectarea înțelegerii, pentru că milităm în mod sincer pentru valorile noastre.

- Reprezentăm interesele angajaților, pentru că suntem independenți.
- Milităm pentru parteneriat și dialog, pentru că prețuim omul.

Această sinteză simplă are loc ca „pocket-card” în orice buzunar de pantaloni sau jachetă și facilitează contactul inițial.

Valorile noastre sunt și o expresie pentru obiectivele pe care le controlăm:

Noi avem viziunea...

... oamenilor care acolo unde trăiesc și muncesc, găsesc relații echitabile,

... unei societăți, în care femeile și bărbații trăiesc cu aceleași drepturi și sunt tratați în mod egal,

... unei politici, care creează cadrul pentru o conviețuire liberă, pașnică, echitabilă și democratică,

... unui mediu de lucru în care toți oamenii pot să își dezvolte abilitățile lor creative,

... unei economii în care oamenii se află în punctul central.

Participă și tu – împreună suntem puternici!

Cu cât mai mulți membri acordă încredere sindicatelor creștin-sociale din Europa, cu atât mai bine putem să ne impunem convingerile în dialogul social. Cu cât mai multe comitete de întreprindere, reprezentanți ai personalului și comitete de reprezentare a tineretului ni se alătură, cu atât mai puternică devine vocea noastră. Și în era digitală vrem muncă bună, o conviețuire a vârstnicilor și a tinerilor și vedem solidaritatea socială drept cheie pentru durabilitatea unei societăți!

MODULUL 36: Pace

A fost unul dintre evenimentele cele mai spectaculoase din istoria muzicii pop: John Lennon și Yoko Ono au invitat oameni la 1 iunie 1969, în camera lor de hotel din Montreal și au cântat împreună cu oaspeții o melodie: „Give Peace a Chance”. Cine s-ar fi gândit că la începutul anului 2022 – după 75 ani de pace în statele membre ale Uniunii Europene – ar ajunge să vadă din nou un război în Europa?

În istoria lungă a omenii, războaiele au fost purtate în mare măsură cu intenție dublă: fie se dorea să se câștige astfel oameni ca forță de muncă sau era vorba despre dobândirea de materii prime (inclusiv pământ). Autorul german Gero Jenner a descris așa: timp de secole, primul tip de război juca un rol dominant. Agricultură Greciei, ca și aceea din Roma, era întemeiată pe munca sclavilor – în medie, pentru întreținerea unui singur grec liber era nevoie de patru sclavi. Aceeși dependență de muncă silnică s-a aplicat pentru industria bumbacului din sudul Statelor Americane până la mijlocul secolului al XIX-lea. . Popoare întregi au fost deportate și

subjugate, pentru ca ele să poată fi folosite ca mașini vii pe plantații și în mine. De la începutul secolului al XIX-lea, omul este înlocuit cu mașini. Aceasta pare în cele din urmă drept motiv decisiv pentru sfârșitul acestei forme a războaielor. Cu atât mai actuale devin formele de război pentru dobândirea materiilor prime, prin care se asigură continuitatea mașinilor și utilizarea lor industrială. Aceste scenarii sunt amplificate prin schimbarea climatică, unde regiuni întregi ale planetei noastre devin tot mai ostile vieții (deficit de apă). Deci pe viitor pot să amenințe războaie pentru nevoile de bază ale vieții! În ultimele decenii, un „echilibru al spaimei” – posibilitatea utilizării bombelor atomice – a asigurat o linie de separație clară în perioada de dinainte de Hiroshima (1945) și după. Într-adevăr, motivele posibile pentru un război există astăzi la fel ca în trecut, agresiunea și disponibilitatea de război a oamenilor nu sunt mai puțin virulente ca odinioară. Dar un război cu arme nucleare nu ar lăsa în urmă nici câștigători și nici învinși, ci, în loc, o planetă care ar fi nelocuibilă pe o suprafață mare pentru oameni. Războaie au fost purtate, atât timp cât a existat o perspectivă motivată să fie câștigate, altfel sunt acte de nebunie.”

Pe acest fond este clar că pacea trebuie să fie mai mult decât absența simplă a războiului. Față de sfârșitul amenințător al istoriei omenirii pe planeta Pământ există numai o alternativă: o politică a păcii!

Doar când simțim că pacea și nonviolența nu sunt o politică arbitrară oarecare, ci că prin aceasta se înțelege aici și astăzi fiecare om în parte, putem – în fiecare zi din nou – să începem cu aceasta. „Pacea nu este o soartă, ci sarcina noastră, așa cum războiul este eșecul nostru”, scrie jurnalistul german Franz Alt. Trebuie să exercităm nonviolența ca valoare creștin-socială. Pentru aceasta, trebuie să recunoaștem violența, adică să vedem prin strategiile verbale viclene, cu care se justifică violența și războiul. Astăzi știm că niciun război nu rezolvă conflictele. Știm că negocierile rezolvă conflictele. Nici mai mult, dar și nici mai puțin. Este vorba despre reducerea permanentă a violenței în implicarea în dreptul inalienabil al oamenilor, al sexelor, al generațiilor, al culturilor și al creaturilor.

Descoperirea păcii ca ultim scop al stabilirii existenței în cadrul acestui mediu de viață finit și urmărirea ei, aceasta este făgăduința și sarcina.

POSTFAȚĂ

Broșurile sunt, în general, tipărite pe hârtie frumoasă. Dar hârtia este îngăduitoare, și astfel ele merg foarte frecvent pe un drum cu sens unic: „aplaudare și arhivare” sună deviza – deci acestea ajung, după ce apariția lor a fost aplaudată intens, fără ocolișuri în sertare, până când ajung pe calea spre maculatură.

Când la seminariile EZA apăreau tot mai frecvent și întrebări legate de „valorile”, pe care organizațiile noastre partenere le dețin împreună cu denumirea „creștin-social”, a fost repede clar că în Europa există doar o asemănare unică foarte mare, și anume că suntem complet diferiți!

Pe cât de multe limbi, pe atât de multe culturi – exact acestea fac acest continent așa de deosebit și de atrăgător. În același timp nu poate să existe nicio broșură, care să fie potrivită conform modelului „One size fits all”. Astfel, s-a născut ideea să se ofere un instrument care conține „module”, în acest caz 36 de module.

De mult a devenit lumea noastră modernă un șantier. Când societatea noastră se schimbă cu viteză razantă, atunci și „etica socială creștină”, care se referă tocmai la această societate, nu poate să rămână statică, ci trebuie să se refere la aceste schimbări și rupturi.

În acest sens, metoda oferită de Joseph Cardijn, din trei pași: VEDERE – JUDECARE– ACȚIUNE, este cu siguranță utilă. Concomitent spunea Cardijn: „Viața voastră este a cincea evanghelie”. Deci nu este vorba despre a folosi toate cele 36 de module, ci de a găsi combinația potrivită pentru situația respectivă. Prin urmare, cu siguranță că utilizarea modulelor va arăta în Spania altfel ca în Polonia, în Olanda altfel ca în Italia etc.

Cel mai important în final: modulele sunt mai degrabă intervenții, decât propuneri de soluții. Ele vor să ajute să se „spargă gheața”. Tot mereu pe

parcursul istoriei, sistemele culturale, politice sau religioase s-au închistat, astfel încât oamenii nici nu mai puteau crede că ar mai fi posibil să se schimbe ceva.

Menținerea în viață a acestei credințe că putem schimba ceva, când ne organizăm, este o atribuție de bază a oricărui sindicat și mișcări a angajaților. Chiar și dacă amintește câteodată de „Don Quijoterie”, pentru că aparent propoziția „Banul guvernează lumea” a devenit atotcuprinzătoare.

Faptul că această idee rămâne vie în toate organizațiile noastre partenere EZA și va fi transmisă mai departe, pentru aceasta se dorește ca conținutul acestei broșuri să aducă o contribuție. Ele au fost redactate pe cât posibil de succint și vor doar să propage o idee. Ele trebuie să inspire că în fiecare organizație se aduce în discuție tot mereu fundamentul valorilor pe care îl reprezentăm noi împreună.

În acest sens, noi toți putem să învățăm din ultimii ani că nu doar virusurile pot să fie contagioase, ci și ideile și convingerile!

Andreas Gjecaaj vă dorește lectură plăcută!

DESPRE AUTOR

Andreas Gjecaj

Secretar general al Uniunii Sindicaliștilor Creștini FCG în ÖGB, Austria

Născut în 1957 în Maribor, Slovenia; fiul unei familii creștine albaneze de argintari, care s-au refugiat încă din 1957 în Austria. După bacalaureat și încheierea studiilor, timp de aproximativ 10 ani de activitate profesională ca meșter aurar și argintar; instruire în canto; cafeneaua de jazz „Triangel”; apoi activitate de 17 ani ca secretar diocezan și general al Mișcării Angajaților Catolici – KAB-Austria. În anii 90 și secretar general adjunct al Acțiunii Catolice Steiermark. Președintele comitetului de întreprindere al Diocezei Graz-Seckau. În anul 2006, a activat în Asociația Sindicatelor din Austria – ÖGB, ca secretar general al Uniunii Sindicaliștilor Creștini (FCG în ÖGB); membru în comitetul de conducere și comitetul de conducere federal al ÖGB; membru al redacției „Arbeit & Wirtschaft” de la AK/ÖGB; revista FCG „Vorrang Mensch”.

Gjecaj a redactat și a cooperat la numeroase solicitări, publicații, articole despre dialog, viitorul muncii, digitalizare, pilonii europeni ai drepturilor sociale și multe altele cu: versiunea nouă a programelor de principii KAB (2001) și FCG (2009); la nivelul Austriei: cooperare în echipa de campanie „Gute Arbeit” și la realizarea „Allianz für den freien Sonntag”; versiunea nouă a scriptului ÖGB/AK: „Etica socială creștină”.

Căsătorit din 1982, trei copii (majori); cinci nepoți; lucrează în Viena și trăiește în Kalsdorf bei Graz, Austria.

BIBLIOGRAFIE

KRIFA: raport privind seminarul „Sindicatelor – un actor conștient de valoare, independent în structura politică”, în colaborare cu EZA, sprijinit prin Uniunea Europeană, Valencia, Spania, februarie 2022

RIEDLSPERGER, Alois: Dossier der Katholischen Sozialakademie Österreichs – ksoe; „Baustelle: Soziallehre“, Viena 2008

CAPITOLUL 1 - VEDERE

PRISCHING, Manfred: „Wirkliches, Wichtiges, Vergängliches“ – eseu în: Kleine Zeitung, Graz 2022

FONDUL CATEHIST INTERDIOCEZAN (Editor): Biblia - traducere unitară a Sfântei Scripturi, Klosterneuburg 1980

ZULEHNER, Paul Michael: Christen in der Arbeitswelt; editura ÖGB, Viena 2011

SEDLACEK, Tomas: Economia BINELUI și a RĂULUI, Hanser, München 2012

GRUBER, Reinhard P.: Anders denken, editura literară Droschl, Graz – Viena 2020

LISSMAN, Konrad Paul: eseu în: Kleine Zeitung, Graz 2021

BLOM, Philipp: eseu în: Kepler Tribune, Universitatea Linz, 2021

TÖNNIES, Ferdinand: eseu în: Kepler Tribune, Universitatea Linz, 2021

KAHLWEIT, Cathrin: eseu în: Kepler Tribune, Universitatea Linz, 2021

PRECHT, Richard David: Von der Pflicht, Goldmann, München 2021

NIETZSCHE, Friedrich Wilhelm: Morgenröte. Gedanken über die moralischen Vorurteile, 1881

ZULEHNER, Paul Michael: referat la seminarul de start EZA, Viena, noiembrie 2021

KASTNER, Heidi: Dummheit, Kremayr & Scheriau, Viena, 2022

SLOTERDIJK, Peter: Den Himmel zum Sprechen bringen, Suhrkamp, Berlin 2020

CAPITOLUL 2 - JUDECARE

UNIUNEA SINDICALIȘTILOR CREȘTINI: „Wir leben Werte“ – programul de principiu al FCG, Viena 2009

GJECAJ, Andreas: „Das sind wir!“, broșura FCG-Austria, Viena 2021

GJECAJ, Andreas: „Modelle für Aktivistenrunden zum Sozialhirtenbrief“, Behelf der KAB-Steiermark, Graz 1990

GJECAJ, Andreas, GOSCH, Franz: „Etica socială - Itinerar“, broșura FCG-Austria, Viena 2020

ÖZA: Raport la seminarul „KGZE (Conferința pentru cooperare sindicală în Europa) 1989–2019: Sindicat și politică - trecutul și viitorul unei Europe sociale“, în colaborare cu ZD NSI (Združenje delavcev Nove Slovenije) și EZA, cu sprijinul UE, Ljubljana, Slovenia 2019

KLEIN, Norbert: Dezbateri privind itinerariul eticii sociale, Subsidiaritate, EZA, 2020

CONFERINȚA EPISCOPALĂ (Editor): „Pentru o normalitate înnoită spiritual“, cuvânt pastoral al episcopilor catolici din Austria, 2020

PAPA GRIGORE CEL MARE: Regula Pastoralis

EPISCOPUL JOHANN WEBER: Predică despre „Ziua Steiermark“ 1993

TÜRCKE, Christoph: Digitale Gefolgschaft – Auf dem Weg in eine neue Stammesgesellschaft, C.H. Beck, München 2019

SCHÜSSEL, Wolfgang: „Was. Mut. Macht.“, editura Ecowin, Salzburg-München 2020

ZULEHNER, Paul Michael: predică la „Weizer Pfingstvision“, Weiz 2020

STROLZ, Matthias: „Kraft & Inspiration für diese Zeiten“, story.one, 2020

PAPA FRANCISC: Enciclica „Laudato si“, editura St. Benno, Leipzig 2015

LIKAR, Rudolf, PINTER, Georg, JANIG, Herbert: „Bereit für das nächste Mal“, edition a, Viena 2020

CAPITOLUL 3 - ACȚIUNE

SCHEIBER, Ernst, CEIPEK, Kurt: Josef Riegler – Zukunft als Auftrag, editura DTW Zukunfts PR, Mauerbach 2013

MAYER-SCHÖNBERGER, Viktor, CUKIER, Kenneth: Big Data, editura Redline, München 2013

LIESSMANN, Konrad Paul: Prelegere despre digitalizare la conferința regională ÖVP, Viena 2016

CERERE FCG: Bundestag, Viena 2018

BROȘURA pentru a 2. Adunare Ecumenică Europeană: Reconcilierea: harul lui Dumnezeu ca sursă a unei noi vieți, Graz 1997

FLECHTHEIM, Ossip K.: Ist die Zukunft noch zu retten?, Hoffmann und Campe, Hamburg 1987

MÜLLER, Henrik: Die sieben Knappheiten – Wie sie unsere Zukunft bedrohen und was wir ihnen entgegensetzen können, editura Campus, Frankfurt pe Main 2008

ENZENSBERGER, Hans Magnus: Die große Wanderung, Suhrkamp, Berlin 1994

DITFURTH, Hoimar: So lass uns denn ein Apfelbäumchen pflanzen. Es ist so weit, Knaur, München 1985

ZULEHNER, Paul Michael: Christen in der Arbeitswelt; editura ÖGB, Viena 2011

SEDLACEK, Tomas: Economia BINELUI și a RĂULUI, Hanser, München 2012

GRONEMEYER, Reimer: Die Entfernung vom Wolfsrudel – Über den drohenden Krieg der Jungen gegen die Alten, Claassen, Düsseldorf 1990

GRONEMEYER, Reimer: Die 10 Gebote des 21. Jahrhunderts – Moral und Ethik für ein neues Zeitalter, editura Econ, München 1999

SAFRANSKI, Rüdiger: Romantik – Eine deutsche Affäre, Hanser, München 2007

CONTZEN, Angela C.: Die Symbole des Westens – Von Bildern, die unser Denken prägen, editura Scorpio, Berlin – München 2010

ACADEMIA SOCIALĂ CĂTOLICĂ A AUSTRIEI (Editor): Cuvânt social al Consiliului Ecumenic al Bisericilor din Austria, Viena 2004

PAPA IOAN PAUL II: Enciclica „Centesimus annus“ și „Familiaris consortio“

ALT, Franz: Frieden ist möglich – Die Politik der Bergpredigt, Piper, München 1983

JENNER, Gero: Das Ende des Kapitalismus, Fischer, Frankfurt pe Main
1999

ALTNER, Günter: Die große Kollision – Mensch und Natur, editura Styria,
Graz 1987

SÖLLE, Dorothee, SCHOTTROF, Luise: „Den Himmel erden“, dtv, München
1996